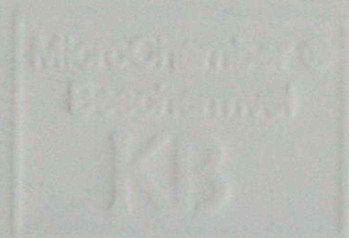
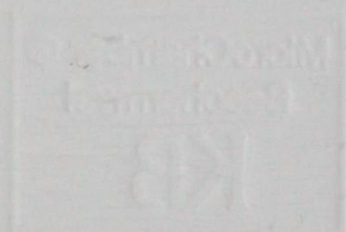

HIPPOLUTUS DEN KROONDRAGER,

TREURSPEL.

Vertoont op d'Amsterdamsche Schouwburg.

t'AMSTERDAM,
By *Jacob Lescailje*, Boekverkooper op de Middeldam, naast de Vismarkt, 1671.

Aan de Goddelijke, eer- en prijs-waardigste

D E U G T,

Wert dit Treur-ſpel van

Hippolutus den Kroon-drager,

door

JACOB VINCK,

eer-biedig op-gedragen.

O Deugt! in wat geweſt des werelts neêr-geſéten,
(Of inden hemel of op aarden) voor u Troon
Brengt hier mijn Sank-godes den Dappren Theſeûs-ſoon:
Wiens deugt, al wie de Deugt bemint, nooit ſal vergéten.
Sijn edel-moedig hert nooit Ondeugt heeft bemint,
Nog dart'le Liefde tot Onkuisheit ooit gedragen:
Maar 't énigſt, dat ſijn hert tot Liefde koſt behagen,
Dat was de Deugt, de ſchoontſte ſchat, die m'ergens vint.
Op ſulken ſchoonheit regt verlieft, is hy geſtorven
Stantvaſtig; nooit haar Vaan uit vrees of drift verliet;
Maar ſtorf in Vryheit onder haar volmaakt gebiet:
En heeft van Hoger-hant d'Onſterf'lijkheit verworven.
Geregtigheit, die juiſt regtvaardig alles loont,
En die ſijn Deugt in hare ſchaal had over-wógen,
Is uit den hemel naar den aart boôm neêr-getógen:
En heeft met éwig loof 't hooft van dien Prins gekroont.
O Deugt! doorlugtig op u troon ter neêr-geſéten,
Aan wien koſt deſen Prins met béter regt en reên
Geöffert werden, als aan uwe god'lijkheên,
In welkers dienſt ſijn jeugt doorlugtig is verſléten?
Ontfang dit offer van mijn droeve Sank-godin:
Wiens wens is, dats' u ſo mag door dit Digt behágen,
Dat all' u Minnaars haar ſo gróten Min toe-dragen
Als Theſeûs-ſoon u droeg, eer dat hy ſtorf van Min.

 VOOR-

VOORREDEN.

DRie voornáme ſaken zijnder, goet-gunſtige Lief-hebbers der Digt-kunſt, waar op gy, alvorens te komen tot het leſen en zien van deſe Tragœdie, gebéden werdet agt te nemen. De eerſte is, de Rede, waarom dit Treur-ſpel den naam van Hippolutus den Kroon-drager is gegéven: te weten, eenſdeels omdat den voortreffelijken Euripides daar in is voor-gegaan, andersdeels om dat waarlijk, op het einde van dit Treur-ſpel, Hippolutus door de Regtvaardigheit met éne onſterffelijke Laure-krans wert bekroont.

De twede ſaak is, inſgelijx de Rede, die den Digter deſes hebbe bewogen, om deſe Tragœdie niet (gelijk nogtans verſcheide andere hier te lande hebben gedaan) van woort tot woort uit de Griexe inde Neder-duitsſe taal over te ſetten; te weten, om dat hy gezien had, dat den hoogwijſen Seneca, in het digten van ſijnen Hippolytus, de vryheit had gebruikt, om, naar ſijn goet-vinden, hier en daar iets te veranderen: dat ook andere Digters (het zy Latijnſſe, Franſſe, Neder-duitſſe, of andere taal-voerende) het ſelfde hadden naar-gevolgt: ende dat hy by ſig ſelven tot nog toe niet anders had konnen onder-vinden, of ſulken of diergelijken verandering was t'enemaal geoorloft; meinende (onder verbétering) niet onrédelijk te zijn, dat een Digter, welkers ampt en pligt (volgens het gevoelen van Ariſtoteles) medebrengt, de menſſelijke daden eigentlijk naar te volgen, die eigenſte Vryheit gebruike, die Euripides gebruikt heeft, ſo wanneer hy béſig was om ſijnen ἹΠΠΟΛΥΤΟΣ ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΣ, ende alle ſijne andere Griexe Tragœdien te digten: ende dienvolgende, ſijn verſtant nergens anders aan en verpligte als aan de Eigenſchap ſelver, een Eigenſchap, die het begrip van een Digter nergens anders aan en verbint als aan de VVel-gevoegſaamheit, welke VVel-gevoegſaamheit wederom van naturen te redelijk is, als datſe den gemelden Digter de Vryheit, om van haar eigenſelven te oordelen, ſouw tragten te benémen.

De derde ſaak, waarop in deſe ſtaat agt te nemen, is, een vriendelijk verſoek, ten einde niemant ligtelijk ſouw geloven, dat alles, het gunt in dit Treur-ſpel, ſonder onderſcheit van den een ende den ander, geſeit wert, eigentlijk ſouw zijn het gevoelen van deſen onſen Digter.

In tegendeel ſoo verklaart hy, dat hy, naar vereis van ſaken, dan den een dan den ander, heeft doen uitten en ſtaanden houden ſodanigen Gevoelen, 't welk hy in alle manieren verwerpt, ende in het welke hy belijt te hebben een volkomen tegenheit: Inſonderheit in die lange Rede, die Venus, op het laatſte vanden Tweden Handel, tegens Phædra voert; open-hertig bekennende, dat die Rede niet en is de ſijne, maar vande kragtige en buiten-ſporige Liefde. Hy vertrouwt vaſtelijk, dat deſelve

deselve wel sonder grote aanstotelijkheit niet en sal kunnen over-woge werden. Maar tot sijne verschoninge brengt hy eerstelijk by, dese jegenwoordige VVaarschuwinge; vermanende een ygelijk de gemelde Rede niet anders te over-wégen, als voor iets, dat quaat en niet quaat is; quaat, voor so veel de selve kragt heeft gehadt, van tot quaat te bewegen: maar wederom niet quaat, voor so veel men deselve, na datse by een ander was gevoert, als quaat sal kunnen veroordelen. Ten anderen so versekert hy, dat sijn voornaamste oog-merk niet geweest is, énige aanstotelijkheit te veroorsaken, maar in tegendeel de manieren der personen, in dese Tragœdie te voorschijn gebragt, so eigentlijk te schicken, als hyse het aldergevoegchelijxte kost versinnen; hebbende geoordeelt, dat de Liefde, ende voornamentlijk de Liefde van Phædra (die eigentlijk, in haar zijnde aangemerkt, niet anders is geweest als een kragtige drift of herts-togt; maar die hier, volgens 't voorbeelt van alle vermaarde Digters, als een Godinne wert op het tooneel gevoert) naar haren regten aart en eigenschap niet gevoegchelijker kost vertoont werden als in haar doenmaals eige wesen, dat is inde beraat-slaginge van verscheide kragtige bewégende gedagten en overwegingen vande verliefde: welke gedagten en overweginge, indiense door de tong te voorschijn waren gebragt geweest, waarschijnelijk in geene andere redenen soude bestaan hebben, als in die gene, die door Venus daar ter plaatse werden uit-gesproken. Voor de rest werden de welgemelde Liefhebbers versogt, dit gehéle werk niet anders als met een redelijke bescheidentheit te aanschouwen, ende van het selve mede niet anders te oordelen, als dat gene, 't welk het inder daat en waarheit is, te weten, een groot getal Néderduitsse verssen, die te landewaarts, gedurende enige lédige dagen, uit de willige Rijm-pen zijn gevloeit.

 SPELS

SPELS INHOUT.

Theseus, koning van Athenen, soon van Neptunus en Ætra, gewan by Hippoluta, Amazoonsse Princesse, een soon, Hippolutus genaamt, schoon van ligchaam en leden: en bestelden hem te Træzene by den ouden Pittheus, sijnes moeders (dat is Ætraâs) Vader, om in alle koninklijke Deugden onder-wesen en opgevoet te werden. Hippoluta zijnde gestorven, so trouwden hy tot sijne twede Gemalinne, Phædra, dogter vanden koning Minos en Pasiphaë uit Creten. Dese Phædra, ten tijde dat binnen Athenen het vermaarde feest der Mysterien wiert geviert, ende dat alsdoen Hippolutus daar mede verscheen, den jongen Prins pas voor de eerste reis hebbende aanschouwt, was door toe-doen van Venus, godinne der Liefde, van doen af aan op den gemelden jongen Prins so kragtig verlieft geworden, dat sy terstont, ter éren van de Liefde, een uittermaten hogen tempel had laten stigten, die sy nogtans naderhant opentlijk beleed en voor-gaf om de wil van Hippolutus te zijn gegront-vest. Dog naar dat Theseus, Pallas de soon van Pandion, ende een groot getal van sijne vijftig sonen had verslagen, ende daarom goet had gevonden, met sijn gantsse Hof-gesin, voor den tijt van een jaar, van Athenen naar de stat Træzene te vertrecken; so verworf Phædra by die gelegentheit het dagelijx aanschouwen van den meer-gemelden Prins: waar door sy eindelijk so vurig was ontstoke geworden, dat sy vast had voor-genomen, of wederliefde te verwerven, of te sterven. Dit schandelijk voor-nemen in't werk pogende te stellen gedurende dat Theseus met den vermaarden Perithoüs naar Pluto, koning der onder-aartsse rijken, was vertrocken, om desselfs huisvrouw Proserpina t'ontschaken, ende den helhont Cerberus te over winnen.

So vergaderen nu tot haar behulp de Godinnen Venus en Iuno, dewelke ook, hoe seer dat Pallas Minerva daar tegenyvert, de Liefden en het voor-nemen van Phædra voor goet-keuren; bestemmende nog van dien selfden dag Hippolutus van kant te helpen. Hy, met het krieken vanden dag tot de jagt zijnde afgevaardigt, wert met leersame lessen, door sijnen voor-noemden Over-grote-vader, tot buiten het Hof geleit. Arcas, Theseus dienaar, daags te voren de bootschap hebbende gebragt van de aanstaande t'huis-komst des koninx, over dewelke de koninginne dapper verset en ontroert was geworden; so krijgen by die gelegentheit énige van hare staat-juffers een vast vermoeden van datter iets most haperen; leven raat met de Voetster, een arge feex; en komen also te weten dat de koninginne verlieft was, alhoewel sy niet èn wisten op wien. Dog de gemelde Voetster ondekt het een met het ander, en doet vervolgens ook haar uitterste best om de koninginne so schandelijken Liefden en opset af te raden. Maar Venus komt tussen beiden; neemt Phædra,

dra,

dra, als éne Diana hervormt en gekleet, op haren VVagen; voert haar in 't bos by Hippolutus; (die, om sijn dorst te koelen, allenig by een water-bron staande, van sijn geselschap was af-gedwaalt, aangehoort hebbende de vryery van Daphnis, soon van Mercurius, en Phyllis, de schoone Bos-Nymph.) ende doet grote moeiten om den jongen Prins in het net der Liefden te verstricken; dog alles te vergeefs. Dies Iuno, naar dat den aanslag, by haar te voren over-dagt en bestemt, ook volgens haar besluit was uitgevallen, met haren wagen ter neder-daalt; Phædra, met de aanstaande doot van Hippolutus, vertroost; ende haar, in het geselschap van Venus ende de drie Bevalligheden, weder ten Hoof voert: daar sy, volgens den raat der twe Godinnen, enen toegeségelden brief schrijft, indewelcke sy Hippolutus van Onkuisheit en Bloetschande met haar begaan te hebben, beschuldigt: en sterft. Theseus, des onbewust, zeeghaftig thuis-kerende, vint by sijne gestorve Huisvrouw den gemelden Brief: aan den welken geloof-gevende, versoekt op Neptuin, die hem de vervullinge van drie Beden had beloofd, de doot-straf van Hippolutus, hem middelerwylen uit sijn Gebiet bannende. Hippolutus vande jagt weder-gekeert, verantwoort sijne saak voor den Koning: maar sonder vrugt. En wert daarom genootsaakt uit Træzene in ballingschap te vertrecken. By welke gelegentheit dàn Neptuin, de Bede van Theseus verhoort hebbende, uit sijne golven een Zé-stier seint: door schrik vande welke de paarden van Hippolutus, op 't hollen geraakt, haren Meester dodelijk quetsen. Den Vader, dese tijding verstaande, geeft last, datmen sijnen gebannen soon in 't Hof sal brengen. Naar welken last de Godinne Diana beneden daalt, ende den koning vande ware gelegentheit der saken onder-rigt; werdende hier-en-tussen Hippolutus in een rust-bedde ten Hoof gebragt. Iupiter en Themis dalen ter aarden om hem in sijn uitterste te vertroosten ende te bekronen: Diana belooft hem wraak tegens Venus, stelt, tot sijnder éren, een jaarlijx feest in: en Neptuin, vergramt om dat hy medepligtig was aan Hippolutus doot, stuwt sijne golven tot in de straten van Træzene, begraauwt Theseus heftig, om dat hy so voort-varend is geweest om sijnen deugtsamen soon het onnosele leven te benemen, en duikt also met een norsse kop naar onderen; d'andere Goden ook wederom naar bovenen vertreckende. Hippolutus, leggende op sijn laatste afscheiden, vergeeft aan sijn Vader de doot-schult: en verlaat also, tot haarder aller leet-wesen, sijn jeugdig leven.

Namen

Namen der Perſonen.

Venus.

Iuno.

Pallas Minerva.

Pittheus.

Hippolutus.

Rey van Iagers en Dienaars van Hippolutus.

Glycerium, *Pythias*, *Philumena*, — Staatjuffers van Phædra.

Voetſter.

Rey van Træzeniſſe Maagden.

Phædra.

Arcas.

Phyllis.

Daphnis.

Paſithea, *Thalia*, *Euphroſyne*, — de drie Bevallig-heden.

Cupido.

Bode.

Theſeus.

Dienaars van Theſeus.

Rey van Phædraâs ſtaat-juffers.

Den jongen Adel van Træzene.

Een Dienaar van Theſeus.

Een anderen *Bode.*

Diana.

Iupiter.

Themis.

Nog een *Bode.*

Neptunus.

Triton, Trompetter van Neptunus.

Rey van Water-goden.

Het Tooneel is binnen of omtrent de ſtat Træzene.

Alle de verſſen, die tuſſen deſe twe haken [ ] ſtaan gedrukt, zijn om ſagt by ſijn ſelven uitgeſproken te werden.

HIP-

HIPPOLUTUS DEN KROON-DRAGER.

EERSTEN HANDEL.

De drie Godinnen, Venus, Iuno, en Pallas, verschijnen in een Vertooning ten hemel, en voeren onder den anderen dese navolgende redenen.

Venus. Al dàn de jeugt de magt der gróte Goden
Verachten, daar voor onse Rijx-geboden
Den Ouderdom sig buigt als onderdaan;
So moet Natuur voor wis te rugge gaan.
Laat Pallas van geen vlam der Liefde weten:
Laat Cynthia (1) naar 't Wilt in bossen sweten,
En voelen in haar borst nooit minne-brant;
Dees' is Godin der Iagt, die van 't Verstant.
Maar sal een soon van Theseûs (2) met gedagten
Het aanzien van ons wijt gebiet veragten;
So Cythere' (3) iets kan met magt gebiên,
Sal sonder wraak dit nimmermeer geschiên.
Den Iongeling sig voor ons neêr sal buigen,
Of 'k sweer, by 't geen deGoôn haar Trouw getuigen, (4)
Eer dat de son ten silten Oceäan
Kan duiken, sal den Iongeling vergaan.

1. Diana. Den Berg Cynthus leit in het Eylant Delos, daar sy met Phœbus Apollo in geboren is.
2. Hippolutus.
3. Venus. Als Godinne van het Eylant Cytherea,
4. De Stygisse onder-aartse Poelen.

Iuno. Godinne van Amathus (1) wy bemerken
Aan 't fier gelaat van woorden en van werken
Dat Theseûs-ſoon u Majeſteit veragt;
De praal-gloor van Latonaas klaar geſlagt (2)
Ten troon-waarts der Godinne ſchijnt te voeren.
Verbolgentheit en ſpijt u 't hert ontroeren,
Dat Phædra, door u toorts aan brant geraakt,
Hippolutus bemint; van Liefde blaakt;
En t'uwer eer een Auter quam te ſtigten:
Maar dat ſijn hert voor u nog haar wouw ſwigten.
Daar Pluto dan voor u Gebiet ſig boog;
Den Ze-voogt, ja den Groot-Vorſt van om hoog
Sijn breidel van Gebiet liet hene-varen;
Eerbiedig bragt geſchenken op Altaren;
En deſen ſpruit van 't Amaſoons geſlagt (3)
De waarde gonſt van Phædraâs Min veragt,
En geenſints naar Cupidoos ſtem wil horen;
Dit doet u toôrn in gloênde gramſchap gloren.
Ven. Met Rede. Want de Red'lijkheit gebiet,
Dat alles, wat ſijn eerſt begin geniet,
Aan d'oorſaak van 't Begin ontſag moet dragen.
De Rede ſchept ook doorgaants groot behagen,
Dat d'oorſaak vande Vreugt in aanzien raakt.
De Billigheit heeft voorts een wet gemaakt,
Dat Voorſpoet meer als groot Verſtant ſouw gelden.
Maar waarom dees' en and're Reên te melden,
Terwijl de Noot aan al wat leeft, beveelt,
Dat d'oorſaak, *ſonder wien* (4) niets wiert geteelt,
Met eer, ontſag, en ernſt wert aangebeden.
(5) Wie gaf 't Begin aan menſſen of aan ſtéden
Dan Cypria, de Moeder van de Min? (6)

1. Venus. Amathus is een ſtat in het Eylant Cypris.
2. Diana, dochter van Latona.
3. Hippolutus.
4. Cauſa ſine qua non.
5. Sequuntur Argumenta ex quatuor præmiſſis.
6. Venus.

Wie

Wie ſchonk de Vreugt in yders ziel of ſin
Soo Liefde van den mens was weggenomen?
Wat Voorſpoet ſouw tog ooit ter wereltkomen
Daar Nijt en Twiſt, geen Liefd', ons hert beſat?
Ia wie? wie zag ooit Rijk, ooit Staat, ooit ſtat
In weſen, ſoo nooit Bruilofs-bet met banden
Twé zielen bond, twé, die van Liefde branden?
Dit's ken'lijk, en gedoogt geen tegen-ſpraak.

Pallas. De kennis maar van eenderhande ſaak
Geen kennis van all' and'ren uit kan ſluiten. (*)
Wy weten, dat Regtvaardigheit hier buiten
Ook eer verdient. Dat Matigheit en Tugt
Een ſterflijk mens verheffen tot de lugt.
Dat door 't vervolg der Deugt, voor die volherden,
De Prinçen op den aard-boôm Goden werden.
't Is ſeker dat Hippolutus in Deugt
Van Reinigheit ſig aldermeeſt verheugt.
Dat Pittheüs, den ouden, (1) t'allen tijden
Den Iongman leert Ontugtigheit te mijden:
En in-plant in het jeugdig eêl gemoet
Regtveerdigheit, de Deugt van 't hoogtſte goet.
Souw dàn een ſoon, in Reinheit onder-weſen,
D'onkuiſſe Min niet van ſijn Stiefmoêr vréſen,
En ſchenden 't Bet des Vaders, die nog leeft?
Wat ſchijn van Regt of Reed'lijkheit ſulx heeft
Dat iemant lijt om Deugt, en niet om ſchulden?
Hoe! kanmen, daar 't Gewelt niet heerſt, gedulden?
Dat iemant, tot ſijn onſchult, ſal vergaan,
Om dat hy tot geen Ontugt wouw verſtaan?
So dit met Regt en Rede kan gebeuren,
So moet m' al 't quaat, met een, ook wettig keuren.

Venus. Godinne van 't Vernuft! ſegt ons de reên

* Incluſio unius non eſt excluſio alterius.

1. Een ſoon van Pelops, die in ſijn tijt was den Groot-magtigſten Koning van Peloponeſe. Deſen Pittheüs is geweeſt den eerſten ſtigter vande ſtat Træzene, en heeft alſdoen den naam gehad van den alderwijſten en verſtandigſten ſijnes tijts.

Waarom u ſorg in dit geſchil wil treên.
Pallas. Opdat ik door mijn voor-ſorg ſouw beletten
Dat geen Gewelt de Deugden ſouw verpletten.
Venus. 't Is ſonder noot.
Pallas. Geen nodeloſe ſaak
Is ſorg voor Deugt, gedreigt door dulle wraak.
Venus. Is 't reed'lijk dan dat elk met domme kragten
De Gotheit van de Liefde ſal veragten?
Pallas. Is 't reed'lijk dat een, die ten hemel ſweeſt,
Ontugtigheit de naam van Liefde geeft?
Venus. Hoe! ſalm' een mens met rede niet verdoemen,
Die Venus durft het ſchuim der Goden noemen?
Pallas. Die d'Ontugt in bedaarde boeſems baart,
('t Zy Venus of een ander) is niet waart
In 't groot getal te ſitten van de Goden.
Iuno. Hoe Pallas! ſalm' een jongeling niet doden,
Die Cynthia voert boven Iunoôs praal?
Pallas. De Wijsheit ſpot met onbeſuiſde taal
Der Ouden; 'k wil de loſſe jeugt verſwijgen.
Iuno. Indien de jeugt dit voordeel ſal verkrijgen
Van ongeſtraft te ſpotten met de Goôn,
Wat jongeling ſal dàn den hoogtſten Troon
Des hemels met ſijn offer ooit veréren?
Pallas. Indien de Deugt een mens tot ſtraf ſal keren,
Wie ſalder dàn, van Outheit of van Ieugt,
Beminnaar zijn der Goddelijke Deugt?
Iuno. Wie denkt 'er ſtraf voor Deugt te willen ſchenken?
Pallas. Wilt dàn de Deugt van Theſeûs-ſoon gedenken.
Iuno. Een jongeling, die Iunoôs eer ontrooft?
Pallas. De glans der Goôn wert door geen Ieugt verdooft.
Iuno. Het paſt de Goôn ook laſteraars te ſtraffen.
Pallas. Voor Onverſtant vergif'nis toe te ſchaffen,
Is iets het gunt de Goôn nog beter paſt.
Iuno. Maar 't Onverſtant, eer dat het hoger waſt,
Dient beſt in tijts met 't ſnoei-mes afgeſneden.
Pallas. Wilt dàn in tijts met wel-bedaarde reden
U toor-

U toornigheit betemmen, eer den brant
Ten hemel klimt van 't reed'loos Onverſtant.
Iuno. Wat ſal ons hier tot ſmaat te voorſchijn komen?
Laat Pallas eerſt haar eige wraak betómen,
En ſtraffe dan de wraak in ons, eer niet.
Pallas. Laat Iuno, die de wraak in Pallas ziet,
Sorgvuldig ſig voor 't quaat der wraak-luſt wagten.
Iuno. Wie ſalmen meer, of ons, of jongmans agten?
Is 't reed'lijk dat de Majeſteit der kroon
Sal ſwigten voor de Fierheit van een ſoon?
Pallas. Geen Majeſteit door Fierheit wert vermindert.
Iuno. Geen wraak der Goôn wert door 't Verſtant verhin-
Pallas. De dulle wraak, ontfonkt in 't hert der Goôn, (dert.
Haar 't Zetel-regt van d'alderhoogtſten Troon
Onwaardig maakt.
Iuno. Voor pralende gemoeden,
In toôrn ontfonkt, door wraak-luſt dul aan 't woeden,
Geen bitsheit baat van weſen, min der tong.
Pallas. Onzalig, die ſijn wraak-luſt nooit bedwong.
Iuno. Onzalig, die Iupijns Gemaal dorſt ſchelden.
Pallas. Wy moeten aan Iupijn dit onregt melden.
Iuno. Ga naar Iupijn, en bootſchap hoe ſijn Vrouw
Met Cypria geneigt zijn om den rouw
Van ſwarigheit in Theſeûs huis te brengen.
Pallas. Indien hy ſulx gedoogt, wy 't mé gehengen. *ſy vertrekt.*
Iuno. Hoor Venus, wat ik beſt heb over-dagt.
Gy moet u ſtraal der Min met dubb'le kragt
In Phædraâs hert doen blákren en doen branden,
So, datſ' uit noot den Iongman aan moet randen,
En prik'len tot haar weêr-min kragtig aan.
Dit ſo beſchikt, ſo ſal door ons beſtaan
De raſerny' in 't brandend hert vervliegen;
Haar doden; en haar Man door ſchijn bedriegen:
So dat den Soon ſal ſterven door de daat
Des Vaders, dien 't ſal rouwen, maar te laat.

Naar dese verhandeling verschijnt Hippolutus tot de jagt afgevaardigt, en Pittheüs doet hem uitgelei tot buiten het Hof; moedigt hem aan, terwijl hy naar sijne jagers moet wagten, tot de ware Deugt: en geeft hem, onder and're, seer goede lessen nopende de Reinigheit, Dapperheit, en Edel-moedigheit; seggende:

Pit. EEn naar-saat, welkers Deugt uitstékend valt te prijsen,
Kan klaarder sijn geslagt der Goden niet bewijsen,
Als uit de Deugt, waar door de Goden zijn vermaart.
Een kint, dat vande Deugt sijn's Vaders glat ontaart,
Sig selfs onwaardig maakt den rang der Bloet-genoten.
Wy twijff'len of een soon is wettig voort-gesproten,
Die sulken Deugt, waar door sijn's Vaders eer en staat
In aanzien raakte, met een slaafsse boosheit haat.

Hipp. Laat Libers (1) naar-geslagt in dart'le wulpsheit leven;
Den Arabier (2) gehoor aan slaafsse Wellust geven;
En laat de Dwaasheit voor het Vrouwlijk trots geslagt;
Natuur heeft dees' alleen tot slaven voort-gebragt.
Maar niemant, die met lust sijn Vryheit kost beminnen,
Sig ooit door Ondeugt of door Wellust liet verwinnen.
De regte Vryheit heeft de Deugt tot bont-genoot.
Door dese sal de Faam der Grieken over Doot
En Tijt den Laure-krans, als onverwin'lijk, dragen.
De Deugt ons énig in haar goud' en klare wagen
Ten troon sal voeren onder 't god'lijk groot getal;
Of van Hippolutus nooit schepsel spreken sal.

Pit. Ga-voort mijn soon, om in u jeugt naar raat te léven.
Indien gy goet gehoor aan onse Reên sult geven,
So sal de Wijsheit u verheffen tot de lugt:
So sal d'onwinb're kragt door matiglijke Tugt
U boven Herkules, dien Helt, beroem-rijkt maken:
So sal Geregtigheit, het kragtigst' aller saken,
Genoege scheppen in u Ridderlijke daân:

1. De naarkomelingen van Bachus.
2. De Inwoonders van Arabien, te weten van dat gedeelte, dat met den toenaam van het gelukkige Arabien wert genaamt.

En

En Eer, en Naam, en Lof ten hoogtsten troon doen gaan.
Hipp. Doorlugte Groot-vaâr, laat de ſorg van alles varen.
Gy ſult in onſe pligt zien ſlijten uwe jaren:
En vreugt genieten in de proef van onſe Deugt,
So Theſeûs-ſoon niet ſterft in 't bloeyen ſijner jeugt.
Naar Regt en Reed'lijkheit hy boven al ſal ſtréven;
Wel leven, niemant ſchaân, en yder 't ſijne geven.
Geen loſſe drift hem ſal tot misſlag porren-aan,
Maar, voor hy werk begint, ſig wijſlijk eerſt beraân.
Nooit ſal in 't raat-ſlaân hem een-ſinnigheit doen falen,
So lank hy weet, dat ſelfs den Wijſt' ook kan verdwálen:
Maar ſal de Reden 't ſwaarſt doen wégen in ſijn Raat,
Op dat hy niet, als 't geen regt-matig is, beſtaat.
En, om ſijn grootſte luſt tot wijſheit dus te tonen,
So ſal Voorſigtigheit ſtaâg in ſijn ſinnen wonen.
Hy ſal ſijn Aanzien nog door ſchande nog door ſmet
Bevlecken, maar uit Eer ſijn ampt, ſijn pligt, ſijn wet
Verwagten, om met Eer Groot-agtbaarheit te werven:
En edel-moedig leev' of edel-moedig ſterven.
Dies ſal hy Ledigheit verdoemen; al ſijn Vreugt
In 't over-denken van de Reed'lijkheit en Deugt
Betragten; tijt-verdrijf in 't god'lijk jagen vinden;
In 't woeſte bos met brack' en ſnuggrig' haſe-winden
Het wilt vervolgen; naar vermaak met arbeit ſtaan;
En 't ligchaam oef'nen naar het voorbeelt van Diaan.
Pit. Wy ſullen deſe keer all' and're leſſen ſtaken.
Gy dàn mijn ſoon, neem agt op alderhande ſaken:
Let minder niet op 't Quaat als op het heilſaam Goet.
Laat al wat Goet is wort'len diep in u gemoet;
Maar 't Quade nimmermeer in 't jeugdig hert vernagten.
Wat Goet is ſult gy dàn bezien als naar te tragten,
Dog 't Quaat, als iets, waar voor u ziel een gruwel heeft.
Al wie naar deſe les in 't algemein maàr leeft, (ken.
Sal minder niet uit 't Quaad' als 't Goede voordeel trec-
Door wijs beleit ſo kan geen Quaat tot nadeel ſtrecken.
De ſchrandre Wijsheit door beleit het groot gebiet

Van alle ſáken, die ter werelt zijn, geniet:
En weet de goede Vrugt van alles ſo te plucken,
Dat ſelfs oock 't ſnootſte Quaat ten Goed' haar moet
gelucken.
Hipp. Beſcheide Groot-vaâr, zijt verſékert dat het ligt
Eer weg ſal vlieden uit de ſpiegel van 't gezigt,
Eer dat ik u geboôn ondankbaar ſal veragten.
De Noot heeft op 't geſtel der ſaken groote kragten:
Een dulle water-ſtroom ontziet nog dijk nog ſtrant:
Het vuur de grootſte Steên tot as en ſtof verbrant:
Maar dat of ſtroom, of vuur, of and're ſlag van plagen
Uit dit Begrip door dwang u leſſen weg ſou dragen,
Getuig geen tong, die, dat ik leef, getuig'nis geeft.
Vergeefs is 't datmen Goôn tot Grote-vaders heeft,
Indienmen 't heilig ſpoor der Goden ſal verlaten.
Seer weinig ons 't geſlagt van God Neptuin ſouw baten,
Seer weinig 't vroom beſtaan van Theſeûs, ſo ſijn ſoon
Hippolutus niet deed dat god'lijk was en ſchoon.
Pit. 'k Zie dat de Dienaars u, ter jagt geruſt, al beiden.
Niet beter dàn, terwijl Auroor bloost, ſtrax te ſcheiden.
Vaart wel: maar nooit vergeet u Grote-vaders Leer.
Hipp. Vaart wel, ô Groot-vaâr! dien ik als een Got-ſpraak
eer.

De verliefde Koninginne wiſſe tijdinge van haren Man hebbende gehoort, heeft den gehelen nagt gedurende niet konnen ruſten: daar over hare Staat-Iuffers bekommert zijnde, met hare Voetſter raat leven. Sy gevraagt hebbende (ſo het ſchijnt) of de Koninginne niets ter werelt heeft konnen ruſten, ſo antwoort een der gemelde Staat-Iuffers als volgt.

Glyc. IA ruſt: de Koningin geen oog heeft toe-geloken:
s'Heeft ſtaâg geſugt, geweent, en binnens monts
geſproken;
Geen enkelt woort nogtans, dat iemant heeft verſtaan.
Voetſt. Dit kan niet langer dus geſchapen blijven ſtaan:
Wy moeten door beleit of 't een of 't ander weten.
Pyth.

Pyth. Naar dat ik, volgens ſchijn, de ſaak heb afgeméten,
't Is niet als Liefden, 't geen haar hert ſo bang ontſtelt.
Voetſt. Dat vrees ik: maar wat raat?
Phil. Raat hier allenig gelt.
Voetſt. Hoe ſullen wy die quaal door goeden raat geneſen?
Glyc. Mijn meining is dat dit des Voetſters werk moet we-
Voetſt. Seer willig. Maar aleer een ſchand're Medicijn (ſen.
De Quaal geneeſt, ſo moet de quaal eerſt ſeker zijn.
Wat raat om nu de quaal van Phædra wis te weten?
Pyth. 't Is ſeker dat haar hert met Liefden is beſeten.
Voetſt. Op wien?
Pyth. Om deſe ſaak ſo moſt gy binne gaan:
En ſeggen, dat gy klaar hebt uit ons mont verſtaan,
Ook dat gy bovendien nog ſelfs hebt kunnen merken,
Of uit het weſen, of de woorden, of de werken,
Dat aan Mevrouw' iets quaats moet ſchorten, 't geen haar deert.
Hoe dat van tijt tot tijt ons wert gewis geleert,
Dat hare ſiekte ſtaâg verſlimt: en daarom vréſen,
Dat langer wagten ſchá ſal doen, geen quaal genéſen.
Glyc. Dien raat niet vreemt is. Maar indien by ſulk geval
De Koningin haar Quaal met liſt ontkennen ſal,
Wat raat?
Pyth. Men ſal ſeer ligt uit blijk van klare ſáken
Bewijſen, dat de Min komt in haar borſt te bláken.
Glyc. Maar dit is weinig.
Pyth. 't Is ſo veel dat korts daar aan
Een, die verſtant heeft, ligt een toon ſal hoger gaan.
Eer datmen 't einde raakt ſo moetmen werk beginnen.
Voet. Geen werk ſo ſwaar voor al mijn leên, voor al mijn ſin-
't Gunt niet gewillig ſal vol-voeren. Geef maar raat. (nen,
Pyth. Den raat des aanſlags dus by mijn geſchapen ſtaat.
Terwijls' in eenſaamheit nu 't meeſte ſchept behagen,
So moeten wy te gaâr verlof tot uit-gaan vragen:
En laten haar en u voor weinig tijts alleen.
't Is ſeker (want dit ruſt op klare ſchijn van reên)

 Dats'

Dats' haar gemoet alsdan, vry, klagend', uyt ſal loſen.
Voetſt. Wat dan?
Pyth. Den hoek des deurs u dient ter ſluik verkoſen
Om klaar te luiſt'ren, wat voor dodelijker ſmert
By ſulk geval door haar droef uitgeboeſemt wert.
Voetſt. Maar 'k vrees haar gramſchap.
Pyth. So gy vrees hier plaats wilt geven,
So vrees ik voor 't gevaar van haar doorlugtig leven.
't Is beter datm' haar toôrn lank-moedig eens veragt,
Op datſe leef, dan datm' haar ſterf-uur ſtaâg verwagt.
Phil. Neen Voetſter, deſen raat is goet: gy moet u ſchicken
Om haar te volgen.
Glyc. Set de ſorg voor alle ſchricken
Ter zijden, en omerm met luſt kloek-moedigheit.
Voetſt. Maar alles dient voor-al beſtoken met beleit,
Op dat de Koningin geen zier hier van mag merken.
Phil. 't Geluk (houw goeden moet) de reſt ſelfs uit ſal wer-
Fortuin goet-gunſtig is voor die maàr durven. (ken.
Pyth. 't Gaat
So 't wil: gy zijt hier door geen vyant van den Staat.

Rey van Træzeniſſe Maagden.

OF ſchoon d'ervárentheit het Hof
Des Konings pleegt den naam te geven
Des Leer-ſchools van een god'loos leven,
Daar Deugt tot ſtraf, 't quaat ſtrekt tot lof:
Wy moeten (om met regt te roemen)
Dit Hof een ſchool der Deugden noemen.
Hier groeit de ſchoonſte Vorſten-bloem,
Een jonge Prins, die meeſt ſijn vreugden
In Reinheit ſchept, 't çieraat der Deugden,
En draagt op heiligheit ſijn roem:
Wiens deftig en wiens wijs behagen
Hem tot de glans der ſtarren dragen.
Geen dieſſtal ſoekt hy van de trouw;
Geen overſpel vervloekt te mengen
Met doorſlag: nog ten ſtrijt te brengen Træ-

Træzenen om een ligte Vrouw.
Geen Minne-drift hem kan vervoeren:
Geen Geilheit 't kuis gemoet ontroeren.
Om trots te stijgen op den troon
So sal hy 't heilig regt niet schenden
Door overlast der oorlogs-benden:
Maar 't regt doen glinstren in sijn kroon.
Hy sal met regt den troon verwerven,
Of sonder troon onsterf'lijk sterven.

TWEDEN HANDEL.

Het laatste deel van de eerste Handeling wert verhandelt voor het koninklijke Hof. En wert nu de marmere slaapkamer van Phædra geöpent, daar in sy nevens Arcas, Theseus dienaar, wert gezien.

Phæd. 't WAs gistren dat gy my de tijding bragt
Des Koninx, die van God Neptuins geslagt
Gespróten, scepter voert van dese landen. (1)
Dog schoon dit hert met lust uit yver branden
Naar sijne komst, vergat ik egter (of
Door vreugt of haast) wanneer dit galmend Hof
D'eer van dien roem der Vorsten souw verwerven.
Arcas. Door bystant der groot-magtige Minerve
Sal Theseûs hier van daag zeeghaftig zijn.
Phæd. Van daag? [Heeft dan den ondersten Iupijn (2)
Sijn duistre magt geheel en al verlóren?
Maar sagt! laat dit geen Theseûs dienaar horen.]
Wy zijn nu door u bootschap gants voldaan:
Dies moogt gy vry naar uwen Vorst weêr gaan. *Arc. bin.*
De Koninginne meinende allénig te zijn, wert door de Voetster beluistert.
Van daag sal Theseûs hier doorlugtig weêr verschijnen.

1. Theseus.
2. Pluto. want Phædra had haar selven ingebeelt, dat, terwijl den Koning so lang was uit geweest sonder van hem eenige tijding te horen, hy in Plutoos rijk voor altijt zou gebléven zijn geweest.

Van

Van daag ſal Phædra dien vermaarden Koning zien.
Van daag ſo moet haar Min des ſoons (1) verdwijnen,
Of eer en pligt moet voor de Moeder vliên.
Sy moet van deſen dag haar weder-min verwerven:
En nemen tot haar wit bedrog en liſt te baat.
Of ſo dien jongeling haar Min verſmaat,
So moet ſy droevig ſterven.

Voetſt. [Wat dat ik hoor? Dit moet met alle magt
Geſtut zijn, eer het ſchendig wert volbragt.]

Phæd. Onmoog'lijk is 't voor ons den Koning weêr t'aan-ſchouwen
Naar dat Hippolutus dit hert alleen genoot:
Want met wat oog de ſnootſte van de Vrouwen
Dien Vorſt weêrom ſouw zien in haren ſchoot?
Neen, ſo de Minne-goôn geen' overwinning geven
Voor deſe borſt, die ſterk van héte liefde brant,
So moet dit vuur ontroven ons 't verſtant,
Of eer, of pligt, of leven.

Voetſt. [O ſnode liefde! ah! waar toe beweegt
U magt geen vrouw, wanneers' haar geilheit pleegt!]

Phæd. O Venus! ſo de magt der Min, ſeer hoog van waarden,
De goude kroon draagt van al d'andre God'lijkheên,
En zege-praalt in hemel en op aarden
Van alles, 't zy dan boven of beneên,
So wilt u minne-brant tans in ſijn boeſem drucken,
Die killig Pontus ys in 't binnenſt ligchaam voet,
So ſal gants Grieken voor u goddelijke gloet
Met all' haar Princen bucken.

Voetſt. O Voetſter-dogter, ſeg wat ſinneloos gewelt
U vlugge ſinnen dus rampſalig heeft ontſtelt?

Phæd. Nieuws-gierigheit en paſt geen ouwt-bejaarde vrouwen.

Voetſt. Het is niet nieuws, het geen ik meermaals ſogt t'ontvouwen.

1. Hippolutus, voor-ſoon van Theſeus.

Phæd.

Phæd. Een oude dóling, eens het brein vaſt ingedrukt,
Wert ſelden, hoemen 't maakt, de ſinnen uitgerukt.
Voetſt. Vergeefs men onſe ſorg met dóling ſal bekleden.
Phæd. Gy ſorgt vergeefs, en buitens tijts, en buiten reden.
Voetſt. Met woorden kanm' een quaal, hoe ſterk, hoe groot, ſeer ligt
Ontveinſen; doch daar door de klaarheit van 't geſigt,
De ſekerheit van 't oor, nog van 't gevoel bedriegen:
Het geen men ziet, en hoort, en taſt dat kan niet liegen.
De tekenen, waar uit men ooit een quaal geheel
Koſt merken, zijn aan u, mijn waarde, veels te veel,
Als dats' u Voetſter, dik bedrógen, niet ſouw merken.
Getuigen zijn hier van uw' eige woord' en werken.
Of zien wy niet, hoe droevig bleek u doots gelaat
Van weſen is, en vreemt dat alles met u ſtaat?
Of liegt ons oor wanneer het hoort, dat donkre nagten
Naàr wedergalmen op u trooſteloſe klagten?
Of voelen wy niet aan u pols, hoe dat het hert
Door eindeloſe ſorg op hol gedreven wert?
Phæd. O Voetſter! 't quaat heeft tans ſo groten kragt verkrégen,
Dat, (daar ik 't voormaals ſtaâg ſtantvaſtig heb verſwégen,
En liever levend had gedaalt naar 't heilloos lant
Ter zielen, of door 't vuur des blixems was verbrant,
Als dat ik 't openbaar aan andr' had willen maken)
My tans de magt onbreekt om 't wens'lijk wit te raken:
Ik moet bekennen, dat ik ſterk van Liefde blaak.
Voetſt. Is dan de Liefde ſulk een ſchrickelijken ſaak?
Phæd. 't En is geen Liefde, die tot Theſeûs was genégen.
Voetſt. Tot wien heeft Phædra dan ſo droeven Min verkrégen?
Phæd. So droeven Min is op geen Vremdeling geveſt.
Voetſt. Is 't iemant, die ter woon ſig houwt in dit geweſt?
Phæd. 't Is een, die 't Koninklijk gebouw verſtrekt ten woning.
Voetſt. 't Is geen der Princen van den roem-berugten Koning?

Phæd. Gy brengt mijn bange ziel door't vragen wis te doot.
Voetſt. Tot wien de Koningin dàn ſulken Min genoot?
Phæd. Tot een van God'lijk en van Koninklijken zade.
Voetſt. Hippolutus?
Phæd. O Goôn!
Voetſt. Wat is 't?
Phæd. 't Is recht geraden.
Voetſt. Hippolutus is 't dàn, die 't groots gemoet ontſet?
Phæd. Hippolutus alleen hier voert gebiet en wet.
Voetſt. Een ſpruit, die waardig was de kroon der jongelingen.
Phæd. Wilt ons den groten lof hier van dien ſpruit niet ſingen,
Wiens roem in dit gemoet de ſchoontſte zeeg-kroon (ſpant.
Het is de Parel van het rugtbaar Grieken-lant;
Voor welkers aanzien, dat het alles daar moet ſtrijken,
Gelijk de ſtarren voor het ligt van Phæbe (1) wijken.
Voetſt. Wat is 'er dan, het geen u ziel ſo ſeer ontſtelt?
Phæd. En vraagt gy dat? terwijl de Min met ſterk gewelt
In deſen boeſem ſo vervaarlijk quam te branden?
Voetſt. Een minnend hert verſtrekt geen Koningin tot ſchan-
Phæd. 't Is wel geſeit, indien de Min niet uit en brak: (den.
Indien de gloet der vlam niet ſteeg tot boven 't dak.
Want ſo 'k geen weder-min voor Liefde kan verwerven,
So moet ik, of door ſmert of droeve wanhoop, ſterven:
De ſtraal der Godheit blaakt te ſtreng in dit gemoet.
Voetſt. Doorlugte Koningin, van Minos god'lijk bloet
Geſproten, laat mijn reên diep in u ſinnen ſtijgen!
't Is mens'lijk datmen Min in 't week gemoet ſal krijgen:
't Is ſchand'lijk dat de Min het week gemoet verraſt:
Dog reed'loos dat ſy 't hert verwint. Het paſt
Een Koningin de ſchand' en reed'loosheit te mijden.
Maar als de Min in 't hert door lang verloop der tijden
Is ingewortelt, ſo gebiet Gedienſtigheit,

1. De Maan, ſuſter van Phæbus Apollo, de Son.

Haar

Haar aan te taſten met een wijs-beraân beleit;
Geen moet, uit wanhoop, ſtrax ſo plots verloren geven.
Phad. Met waarheit kan geen mens u reed'nen tegen-ſtréven:
Dog daarom ſtrekt ons magt niet over waarheit heen.
Raat-geven ligter valt, als naar den Raat met reên
Te luiſt'ren. Ons gemoet beproeft (hoewel tot ſchanden)
De ſtralen vande Min in deſen boeſem branden.
En wie, wie kan de magt der Liefde weder-ſtaan?
Wie buigt ſig voor de Min niet graag als onderdaan?
Wie kan de ſterke magt van Venus over-winnen?
Wie vande Goden of ſtaag-lévende Godinnen
Sig kan beroemen, dat Cupidoos wiſſe boog
Geen boeſems trof wanneer ſijn pijl naar 't hert toevloog?
Voetſt. ô Koningin, wilt maar de ſporeloſe werken
Van dees' u Min met ernſt en aandagt eens bemerken;
Gy ſult bevinden, dat haar brant niets God'lijks heeft.
Want als de Min geen blijk van Reed'lijkheit en geeft,
Veraarts' in Welluſt, daar het Vé door wert gedréven.
Wie ſal nu toe-ſtaan dat de Goden ſulx ons geven?
So dàn geen Welluſt door de Goden wiert verleent,
En dat de Min, die tans het merg van u gebeent
Verteert, geen Liefden is, maar Welluſt; ſiet ſol eren
De Reed'nen, dat m'u Min uit bloet en ſin kan wéren,
Door dienmen Welluſt kan verdrijven. Dat een Vrouw,
Verbonden door den Egt der Goddelijke Trouw,
Geen ander, als alleen haar Man, mag Min toe-drágen,
Getuigt de Reden, die Natuur in 't hert doet dagen:
Getuigt de ſtraf, die tot het quaat van Ontugt ſtaat,
Als iemant Overſpel door breuk dés Egts begaat.
Dat voorts een Vrouw, die 't oog van ſnode luſt liet wenden
Op 't bloet des Mans; haar luſt voldeed; van 't bloet te ſchenden
Souw vry-zijn, is met regt ſijn léven niet geleert.

Die

Die dàn uit Overſpel de ſmet des bloets begeert,
Aan dubb'le miſdaat ſig te klaar moet ſchuldig maken.
En die, door 't plegen van twé ſulke ſnode ſaken,
Sijn Pligt, ſijn Eer, ſijn Roem, en vroom Gemoet bevlekt,
So ſnóden ſchennis met geen Reed'lijkheit bedekt.
Phad. De vuilheit onſer Min geen reed'lijk mens ontken-
den.
Maar dat geen hulp dit quaat van ons gemoet koſt wen-
Is door ervárentheit gebléken. Want ik ſweer, (den
Dat deſe ziel alleen in Edel-moet wel eer
Maàr luſt nam; eens ſo lief het droefſt van alle ſaken
Verkoos, als 't groots gemoet van Welluſt ſlaaf te ma-
ken.
Dog, mits ter werelt niet beſtendigs wiert beſpeurt,
So was ook ons beſluit niet éwig. 't Is gebeurt (1)
Dat hy, wiens ſchoonheit nooit door tongen wiert vol-
preſen,
(Hoewel hem daag'lijx hier de Deugt wiert onderwe-
ſen (2)
t' Athene quam, opdat door hem bekéken wiert
Het grote Feeſt (3) dat doè t'Athenen wiert geviert.
Hier heb ik hem, maar met een minſaam oog, bekéken.
Sijn ſchoon geſigt ſtrax wiſt een vuur in ons t'ontſtéken,
't Welk nooit, door 't afzijn van die 't aanſtak, wiert ver-
Van doèn-af-aan is ons niet dan te wis geleert (teert.
Hoe ſwaar men 't minne-vuur uit boeſems quijt koſt ra-
ken:
Want doèn ik d'eerſten brant in 't hert hier voelde blá-
En my t'ontſlaan ſogt van Cupidoos ſtraf gebiet; (ken,

1. Narrat amoris originem.
2. by den ouden Pitthëus.
3. der Myſterien van Eleuſine, Theſmophoria geheten, ende ter éren van de Godinne Ceres ingeſtelt. En wiert het ſelvige met ſo uitſteken-den heiligheit en aanzienlijkheit gehouden, dat ook den vermaarden Hercules, Caſtor, en Pollux voor ſonderlinge eer hebben gerékent als Gebroeders van de voorſz. heiligheit en aanzienlijkheit ingeſchreven te zijn geweeſt.

Bedagt ik raat, verſogt ik middels; maar om niet.
Want yder weet hoe ſig dien ſtrijt heeft toe-gedragen,
Waar in dat Pallas met veel ſonen wiert verſlagen, (1)
Wanneer den koning (doe dien Vyant was verheert)
Hier, met de ſijne, zege-pralend is gekeert.
Geluckig, ſo de Min ons niet was by-gebleven.
Maar doèn ik alle daage hier voor ons oog ſag ſwéven
Dien Roem der Princen, welkers ſchoonheit ik aanbad,
So groeide dag op dag mijn Min in deſe ſtat;
Mijn Min, die metter tijt ſo ſterk hier wiert van binnen,
Dat niemant, als de Doot alleen, haar kon verwinnen.
Wat raat? Ah Noot brak wet! Mijn koninklijk gemoet
Verkoos de doot wel: maar de Min, in 't ziedend bloet
Diep ingedrongen, wouw ten Afgront nog niet dalen.
Ia Venus, door de kragt der ſterkſte minne-ſtralen,
Ons ſo begloorden, dat dit hert, aan brant geraakt,
Voogdy verloor, en ſlaaf der Liefde wiert gemaakt.

Voetſt. Wat ſchande van Princes te werden een ſlavinne!

Phed. O laat medógentheit u fiere borſt verwinnen!
Heb deernis met een hert, dat, door de Min verheert,
Gelijk een Æthna brant, en brandend wert verteert.
O Voetſter! ſo mijn gunſt u nooit bewoog tot haten,
So wilt ons nutertijt niet ſonder hulp verlaten:
Maar trouw'lijk by-ſtaan in 't bevord'ren vande Min.

Voetſt. Ach! 't hert is goet: maar Theſeûs ſoon, ô Koningin!

1. Pallas is geweeſt een ſoon van Pandion, en ſoons-ſoon van Erechtheus, die Koning van Athenen was. Den gemelden Pallas wert geſeit vijftig ſonen by verſcheide Vrouwen te hebben gehad: ende van voornémen te zijn geweeſt Theſeus uit den troon van Erechtheus te ligten: dat hy daarom nevens ſijne voorſz ſonen en Vrienden de wapenen had aangenomen, ende ſijn gantſſe magt in twé hopen verdeilt, treckende met de éne hoop regt naar de ſtat, ende de andere hebbende verborgen in een ſeker Gehugt, Gargettus genaamt. Dog Theſeus ſulx te weten zijnde gekomen, is kloekmoedig eerſt op de lage-leggers aan-gevallen, en heeft haar ſo dapperlijk beſprongen, dat ſy alle te ſamen aldaar het leven hebben gelaten. d'Andere dit verſtaan hebbende, zijn, naar korten tegen-ſtant, op de vlugt gedréven, met verlies van haar Opper-Hooftman Pallas.

(Schoon dat u Min tot hem mogt vry-geöorloft wesen)
U nooit sal hóren, maar vervloeken, schrómen, vrésen.

Phæd. De Min, die selfs den Leeuw, den Wolf, het Tyger-dier,
Het Everswijn, den Beer, en stoterigen Stier
Maakt onderdanig, sal hem tot gehoor wel brengen.

Voetst. Nooit sal u Min sijn hert door 't vuur der Liefde sengen.
Maar schoon dat door den tijt dit egter kost geschiên;
Den Koning Theseûs laat sig hier van daag nog zien.

Phæd. Dies wil ik aan sijn soon mijn Lijden strax gaan klagen.

Voe. Den jongen Prins is vroeg, al voor den dag, uit jagen.

Phæd. Ik sal hem volgen, waar hy loopt of waar hy gaat.

Voetst. O spijt! wat vuilder smet, wat schrickelijker quaat,
Dan dus van Koningin een slaaf der jagt te werden!
De drift van sulken Min voert uwe smaat te verde:
Gy sult u stellen tot een spot van yder een.

Phæd. Iupijn, die dag voor dag wert smékend' aangebeên,
Is in een stieren huit kloek-sinnig ingekropen
Alleen uit Liefde tot sijn Bruit, de schoon' Europe.
De klare Phæbus, die ten hemel daag'lijx straalt,
Is van den hemel om sijn Lief wel neêr-gedaalt,
En heeft het wesen van een herder (1) aangenomen.
Wat hoeven wy voor 't kleet dàn van een Nymph te schrómen?

Voetst. U leven, u gesag, en eer loopt groot gevaar.

Phæd. Wy volgen maar de Wet der grote Liefde naar.

Voetst. Gy sult al d'and're Goôn vergrammen doen in tóren.

Phæd. Geen mens, die naar 't Gebot des Noot-lots niet moet horen.

1. Weidende negen achtereenvolgende jaren het Vé van Admetus, Koning van Thessalien, in de velden van Elis en Messenien, in Peloponese: of (so andere met groter waarschijnelijkheit meinen) in de Velden van Magnesien, gelegen in Thessalien; ende dat puur allenig ter liefde van de Dogter des gemelden Koninx.

Geen

Geen gulden ſcepter, geen bediämante kroon
Haar kragt vernietigt: ſelfs geen van al d'opper-Goôn,
Die voor de magt van dit Gebot geen mont moet ſnoeren.

Voetſt. O! tot wat quaat kan ſulken Waan geen mens vervoeren!

Venus, de Godinne der Liefde, wert door Cupido van ter zijde gevoert in de marmere ſlaap-kamer, hier voor vermelt, en ſpreekt tot Phædra deſe naar-volgende lange Reden.

VRees niet, ô Koningin, de grote magt en wet
Der Liefde naar te komen,
Of ſchoon de rede van het Bloet en 't Huw'lijx-bed (1)
U ráden mogt den loop der welluſt in te tomen.
Ziet hier de Godheit van de Liefde, welkers magt
Was oorſaak dat haar ſtralen
U Min deed branden op een God'lijk ſchoon geſlagt,
Om door de Min ook van de Goôn te zegepralen.
Hoewel u Liefde dàn tot voorwerp had het kint,
Van Theſeûs voort-geſproten;
Natuur en Reden (2) nooit verboôn aan een, die mint,
Sijn Min te veſten op de naaſte bloet-genoten.
Dit zien wy ſonne-klaar in dieren, die Natuur
Naar haar gebiet doet leven, (3)
Hoe, ſonder onderſcheit van bloet, door 't minnevuur,
Den éne tot de Min des anders wert gedréven.
De Rede leert ons datmen 't waardigſt minnen moet.
Wat ſalmen waarder eren
By menſſen, als den ſchat van 't onwaardeer'lijk Bloet,
By 't welk men gout nog ſchat ſo waardig ſal waarderen?
En of ook ſommig Volk voor onbetaam'lijk agt

1. Diſſuadendi duo argumenta, Inceſtus nefarius & Adulterium.
2. Nec ipſa Naturæ lege, nec recta Ratione prohiberi amores probare conatur.
3. A brutis animalibus deductum argumentum.

Het naaste Bloet te schenden;
De Wet der Liefde, die de Min heeft voort-gebragt,
Geen schennis van het Bloet, veel min van 't Naast' erkenden.
Hier tegens, die dan 't een dan 't ander Volk beziet,
En op haar pligt wil letten;
't Is seker dat hy nooit een vaste pligt geniet,
Indien hy léven sal naar aller Volk'ren wetten.
Den Indiäan heeft door gebruik iets aangewent,
Waar voor dat and're schrómen:
Ægypten-lant heeft veel voor heiligheit erkent,
Waar-van de Grieken inder éwigheit niet drómen.
Dus dan gedompelt in so woesten Oceäân
Van Volk'ren en van steden;
So laat ons 't voorbeelt van de Goden niet versmaân,
Die niet en doen als 't gunt sijn steuntsel heeft op Reden.
Of wasser iemant onder u ('t zy Man of Vrouw)
Die nooit en quam ter oren,
Hoe Pluto Proserpijn verkreeg door d'egt der Trouw,
Hoe Mulciber ons tot sijn Huisvrouw had verkóren?
Ziet Oom en Moei zijn met haar Nigt en Neef getrout:
Schoon and're sulx verboden.
Ik swijg Iupijn, wiens vuist der Goden scepter houwt,
Die Iuno tot sijn troon en bruilofs-bed dorst noden.
Mogt Iupiter dan met sijn eige suster treên
In Hymens egte banden;
Waarom wert Phædra tog van schroom en schrik bestreên,
Terwijl de Min haar doet op Theseûs Voor-soon branden?
Of is het Minnen aan een stief-moêr meer verboôn?
Of is de magt der kronen
Hier in so groot niet als des Vaders vande Goôn,
Die met sijn blixem-vuur sijn grote magt kan tonen?
Waarom heeft Creön dàn sijn suster uit-gelooft
Aan die de Sphynx verdréven?

Wiens

Wiens leven OEdipus met raatſels heeft ontrooft,
Om met ſijn naaſte bloet ſig in den Egt te géven.
't Is waar dit huw'lijk wiert onwetend' aan-gegaan.
Maar ſal hem 't wéten ſchaden,
Die door ſijn Wetenſchap dit monſter heeft verdaan;
Wiens voeten dat hier door op Cadmus (1) Zetel traden?
Of ſouw ligt daarom ook u Min verboden zijn
Om dat u Theſeûs trouwden? (2)
Daar ſeit hy neen toe, die den opperſten Iupijn
By Danaë, Caliſt, Alcmeen', of andr' aanſchouden.
Een Konink al mag doen wat dat ſijn hert begeert,
Waarom geen Koninginne,
Die door haar ſchoonheit 't hert des Koninx over-heert,
En al ſijn Majeſteit kan door haar Min verwinnen?
Indien geen mens, geen Vorſt mogt Overſpel begaan,
Waar ſal dàn Iaſon blijven?
Waar ſal Alcides of Pirithoüs tog ſtaan,
Ia waarom ſal u Man ſelfs Overſpel bedrijven?
So 't Koninx bloet niet ſmet, en ſo den Koning doet
Al wat ſijn hert mag wenſſen;
Waarom is meerder ſmet in Koninginnen bloet?
Waarom zijn Vrouwen niet ſo wel als Mannen menſſen?
Of is haar ſchoonheit niet veel groter als der Mans?
Of zijn haar Minne-togten
Van minder kragten als de ſchoonheit van haar glans?
Of wert haar ſchranderheit nooit vande Min bevogten?
Waarom heeft ſelfs Natuur aan 't Vrouw-volk altemaal
Dees' eigenſchap geſchonken,
Indien een Koningin door Vorſtelijke praal
Geen killen boeſem tot haar Liefde mogt ontvonken?
Daar dàn de Liefd' het al, wat datter is, verwint;

1. Den eerſten ſtigter van Thebe, ſoon van Agenor, en broeder van Europa.
2. Ad poſtremum jam tranſit diſſuadendi argumentum, nempe Adulterium.

Daar door 't gebot der Goden
Den braafsten Voor-ſoon (1) door ſijn ſtief-moêr wert bemint;
Waarom wert ſulken Min, als ſwaar verdoemt, gevloden?
In tegendeel ſo moſt de Liefde 't brandend hert
Van Phædra klaar ontſonken;
Op dat haar oog, dat vande Min ontſtóken wert,
Den Soon verwinnen ſouw met goddelijke lonken.
Hierom ſteeg Venus op den lagen Aartboôm neêr:
En quamp haar hulp verlénen
Aan Minos dogter, (2) die, door 't nut van ſulken Eer,
Ligt koſt begrijpen dat de Min haar wouw verénen.
Indien de Koningin haar ſinnen ſonder twiſt
Naar onſen raat ſal ſchicken;
So ſal de Moeder vande Liefde door haar liſt
Des Koninx voor-ſoón, eer hy 't weet, in 't net verſtricken.
Laat Phædra maar het Hof verlaten, om in 't wouwt
Sig aan dien ſpruit te tonen:
En kleden haar, niet met de pragt van blinkend gouwt,
Maar met de kléders van een ſtrijtbaar' Amaſone.
So ſal ik voorts haar dàn vervoeren, daars' alleen
Hippolutus ſal vinden:
Die, door haar ſchoonheit, en door Venus God'lijkheên
Geprickelt, volgen ſal ſijn prálende beminde.
Kom, laat ons daat'lijk naar een jagt-gewaat gaan zien.
Ik ſelver wil op heden
Betónen, wat voor hulp de Liefden aan kan biên
Om iemant naar de konſt beminnens-waart te kleden.

De Koningin vertrekt met Venus, en de Voetſter blijft alleen, en ſpreekt als volgt.

IS 't waarheit dat ons oog ſoo klaar heeft aan-gezien?
Kan ſulx gebeurt zijn door Godinnen van hier boven?

1. Hippolutus, Theſeus Voor-ſoon.
2. Phædra, dogter van Minos en Paſiphaë.

Hoewel ik dese saak klaar-blijkend zag geschiên,
'k Sal egter (schoon gezien) mijn-selven niet geloven.
O neen! so vuilen stuk kon inder ewigheit
Niet zijn bedréven door de Moeder van het Minnen.
Of, so 't gebeurt is (want dit blijkt uit klaar bescheit)
So ken ik Venus voor geen Hemelse Godinne.
Maar kost sy klaarder blijk verlénen van haar magt
Als dat sy Phædra, my, en 't Hof te grond deed ploffen?
Wat raat! wat sal ik doen? wat dient hier voort-gebragt
Om 't quaat t'ontwijken, dat ons wis heeft aan-getrof-
fen?
O Goden! ziet ons gunstig aan:
Of 't is met Theseûs huis gedaan!

Rey van Træzenisse Maagden.

I. GESANG.

WAt zijn u kragten,
O wond're Minne-magten,
Van groot gewelt
So wel voor Krónen
Als die, wiens hoop op Trónen
Is neêr-gestelt:
Of die door gonst des Vaders vande Goôn
Hier boven leven,
Ten Hemel swéven,
En, aangedréven
Door de Goddelijke Min, de Min, de Min,
Roemen 't alderschoontste schoon.

I. TEGEN-GESANG.

Door uwe stralen
Komt in ons hert te dalen
Een blijde gloet,
Die lijf en leden
Der volk'ren en der steden

Vereeu-

Vereeuwen doet.
Maar ſonder dit ſo koſt nog rijk, nog troon,
Nog ſtat, nog muren
Langwijlig' uren
In voorſpoet duren;
Daar tans egter door de Min, de Min, de Min
Bloeit het allerſchoontſte ſchoon.

II. GESANG.

Wie kan de lonken
Der Min, van blijtſchap dronken,
Bedroeft bezien?
Wie 't ſchoon der ógen,
Vol minnelijk me-dogen,
Op 't hert gebiên?
En ſitten dan, als deerlijk onder doôn,
Sijn' handen wringen,
In plaats van ſpringen,
In plaats van ſingen,
Dat de vreugt der blijde Min, der Min, der Min
Zegepraalt van 't ſchoontſte ſchoon?

II. TEGEN-GESANG.

De gantſe werelt,
Hoe ſchoon, hoe trots beperelt,
Der Liefdens Oeſt
Niet koſt ontbéren
Of ſouw ſtrax weder-keren
In 't ſchrik'lijk Woeſt.
Den aard-boôm, daar nu 't ſterf'lijk houwt ſijn woon,
Met bléke wangen,
Van ſchrik bevangen,
Staag ſouw verlangen
Naar een einde, ſo de Min, de Min, de Min
Ons niet ſchonk haar ſchoontſte ſchoon.

TOE-

TOE-SANG.

Het lagchend wesen
Wert dan met regt gepréſen
Van Erycijn:
Wiens Zege-pralen
Met meer als blixem-ſtralen
Praalt van Iupijn:
En over-heerſt al d'and're magt der Goôn
Als Koninginne;
So dat van binnen
De Ziel en ſinnen
Staan gekluiſtert door haar Min, haar Min, haar Min,
Die met regt is 't ſchoontſte ſchoon.

DERDEN HANDEL.

Het Tooneel is verandert in een Boſſchaadje, in het welke Hippolutus, van ſijne jagers afgedwaalt, allénig by een Fontein ſtaat, water ſcheppende, en ſprekende als volgt.

LAat Vorſten, die ſig ſelfs met purpur doen bekleên,
Wiens mantels van Turkois' en Diämante blinken,
Uit goude koppen, ſchoon-naar-konſt-gedreven, drinken
Gemengde dranken van vermaarde koſt'lijkheên:
Wy ſcheppen hier vermaak, om, volgens luſt, een koelen
En klaren water-toog uit ſpring-bronn' aan te zien;
Geen bléke ſorg ſal haar door ſulken drank ontvliên,
Maar wy, door deſen drank, de ſorg van 't hert afſpoelen.
Wy ſcheppen vreugt om aan een kriſtallijne beek,
Met bloem en kruit beſoomt, ons bly te gaan vermeyen;
De ſon t'ontvlieden langs de wélige valeyen
En koele ſchaduw van een digt-beboomde ſtreek.
De radde Nymph' hier 't wilt van 't woeſte bos belagen,
En Phæbe volgen, tot vermaak van luſt en ſin:

Dit is de woning van de ſchone Iagt-godin,
Om door de jagt van 't wilt haar welluſt weg te jagen.
Geen kroon-ſugt ſal ons hier bevangen om den troon
Van wrede bloet-dorſt onregtvaardig op te ſtijgen:
Geen mens hier onſe ziel naar ſchen-deugt ſal zien hijgen,
Daar 't hert ſal rein zijn van onnóſel volk te doôn.
Geen ſchelmſtuk in 't verwelf des Hofs hier blijft verborgen:
Iupijn hier ſelfs betuigt ons onbeſmet gemoet,
Terwijl wy naakt ſtaan in 't Verwelf, 't geen d'hemel doet
Vol ſtarren ſchittren van den avont tot den morgen.
O Goden! 't is niet vreemt, dat, doèn gy 't aart-rijk eèr
Bewoondet, geen gegalm van ſalen u liet ſtigten,
Met gout bedekt, met konſt, waar voor het gout moet ſwigten,
Beſchildert, met albaſt bemetſelt op en neêr:
Terwijl den Hemel, 't ſchoontſt, 't welk iemant ooit aanſchouden,
(Wiens blaauw azuur alom met gulde ſtarren blaakt,
Veel ſchoonder als door konſt van 't ſterflijk wiert gemaakt)
Natuur u tot een Zaal en Opper-zetel bouwden.

Phyllis, de ſchone Bos-nymph, neder-geſeten, ſingt de naarvolgende verſſen.

MYn ſtem, roem hier met rijp verſtant
De ſchoonheit van het vrolijk lant,
Daar eèr de Goden ſelver woonden:
Daar ook de Deugt haar woonplaats had
Voor dat Iupijn ſig Koning kroonden,
En op ſijn troon in Creten ſat.
Apol weleer het Hof der Goôn
Verliet, en voor ſijn Vaders troon
De vreugt der Velden heeft verkoſen.
Door kragt van ſijn vermaarde luit

So droeg den dóren ſchone Roſen ;
De dorre ſteen-rots bloem en kruit.

Daphnis den Herder , geſpróten van God Mercuur , ontmoet by deſe gelegentheit ſijne beminde, en ſpreekt op ſijne éne knie nedergebogen , terwijl Hippolitus ongemerkt toeluiſtert , deſe redenen.

IS langer tijt als nu twé jaar geleên
't Zeêrdt dat ik u betraant heb aan gebeên ,
En iſſer nog geen hoop van trooſt te winnen ?
Is dit den loon voor die volſtandig minnen ?
O Nymph ! indien gy trots zijt op 't geſlagt
Der Goôn ; gedenk dat haar geſag en magt
Geſchroomt wert, en eerbiedig aan-gebéden ,
Om dat ſy goet en gram zijn volgens Réden ;
Niet gram op die haar ſmékend eer-aandoen.
Of ſchijnt de Deugt u grootsheit aan te voên ,
Geen kleine Deugt beſtaat in 't nédrig weſen.
Of ſo nooit mont u ſchoonheit heeft volpreſen ,
Door Goetheit nooit de praal der ſchoonheit ſterft :
Maar ſelfs voor Goôn en Eer en Min verwerft.

Phyl. [Ik moet ſijn brein uit vreugt een weinig ſlijpen.]
Indien gy ſtrax my klaar ſult doen begrijpen ,
Dat, volgens Reên, geen mens de Min mag vliên ,
So ſal ik u mijn Weder-min doen zien.

Daph. Maak u gereet tot weder-min, mijn Schóne !
Nu ben ik 't puik van die ten bos-waart wonen ,
Terwijl ik mijn Beminde heb bepraat.

Van der aarden op-ſtaande.

Voor eerſt ſo neem u ſinnen eens te baat ,
En merk, of niet door Min, van dien u baarden ,
Gy regtevoort hier lévend ſtaat op d'aarden ?
Hoe moogt gy vliên (dit ernſtig over-weegt)
Voor iets waar door gy 't levend ligt verkreegt ?
Voor iets, 't welk ſo 't niet minſaam was bedréven ,
Gy nu ter tijt nog ſchoon ſoud zijn, nog leven ?

Phyl.

Phyl. Moet dàn een kint al 't ſelfde werk begaan,
'tGeen d'Ouders eèr hem hebben voor-gedaan?
Daph. Een kint, dat inde Deugt poogt op te waſſen,
Moet op de Deugt van bei ſijn' Ouders paſſen.
Phyl. Bewijs ons, dat in Min iet Deugtſaams woont.
Daph. Wie leeft 'er, die de Min met Lof niet kroont?
Phyl. Souw dàn de Deugt, in 't geen gelooft wert, weſen
Daph. Pronk van ons lant, van ſchoonheit uitgeleſen,
Geen Lof of kroon de Deugt ſtelt in ons hert:
Maar als haar glans met Lof verheer'lijkt wert,
So kan m'uit kragt van wiſſe tékens tónen,
Dat in ons hert beroemde Deugden wónen.
En wis, wie leeft ter werelt, die niet weet,
Dat ſonder Min de Deugt ondeugtſaam heet?
Dog dat de Min ſelfs 't geen niet Deugt kan helen?
Door Min ſo krijgt de klare Deugt haar delen:
En ſtijgt tot op den ſtoel der klare Goôn,
Door Min ſchijnt ons de Deugt allénig ſchoon;
Wert luſt verwekt om 't Deugtſaam naar te jagen:
Geen ruſt voor dat wy 't Overwinnaars zagen.
Phyl. Dat ſonder Min de Deugt ondeugtſaam heet?
'k Verſta dat niet: die ſtelling ſtaat te breet.
Daph. Stelt ſonder Min wat Deugt gy wilt voor ogen,
Klaar ſult gy ſtrax 't verſtant begrijpen mogen.
Phyl. Wy weten door 't begrip van Reed' en ſin,
Dat 't heilig Regt een Deugt is ſonder Min.
Daph. Wie kan van 't heilig Regt ooit preuven tónen
Indien de Min niet in ſijn borſt ſal wonen?
Phyl. Is dàn Aſtré, het Regt, geen reine maagt,
Die nimmer Min in haren boeſem draagt?
Daph. Indien de Min tot Regt nooit was verréſen
In haar, hoe koſt ſy dàn Regtvaardig weſen?
Phyl. O Daphnis! yder een hier ligt verſtaat,
Hoe dat gy met bedrog van liſt omgaat.
Daph. Gy zijt te wijs om ſulken taal te voeren.
Phyl. En gy te wijs voor Herders en voor Boeren.

Daph. So Daphnis hier of list of wijsheit heeft,
Het is de Min, dies' hem allénig geeft.
Phyl. Kan dàn de Min ook Herders wijser maken?
Daph. Door Min verwerftmen 't nut van alle saken.
Door Min men lust tot alles goets verkrijgt.
Door Min 't verstant in schrander' harssens stijgt.
So 'k u de kragt der Min regt souw verbreiden,
So most ik nooit van u geselschap scheiden.
Phyl. Dat loof ik: neen, gy krijgt ons tot geen Vrouw
Voor dat gy toont de Noot en Deugt der Trouw.
Daph. Gy sult de Deugt gewilliglijk gehengen
In haar, die 't regt van Vrouw Natuur volbrengen?
Sy, die voor Mans geschapen heeft de Vrouw,
Geboôn heeft, datmen t'samen Trouwen souw.
Phyl. Dog die de Noot hier van [illegible]rug wouw wenden?
Daph. Was schuldig aan Natuurs geboôn te schenden.
Phyl. Sulk schenden ons op 't alderhoogst mishaagt.
Maar waarom schiep Natuur de Vrouw selfs Maagt?
Daph. Om aan een Maagt te leren, dat, door 't mengen
Van bloet met bloet, men Maagden voort kan brengen.
Phyl. Gy segt wel, dat het so ter werelt gaat:
Maar 'k zie niet waar die Wet geschreven staat.
Daph. In 't heilig boek van Hert, van Ziel, en sinnen.
In 't Hert wert ons vertoont de Wet van 't Minnen,
Als daar de Min, ten troon geséten, woont.
Die Wet ook wert in onse Ziel vertoont,
Als Ziel met Ziel poogt wisseling te plegen:
En Ziel voor Ziel wert door de Min verkregen.
Wy weten door de sinnen, dat, indien
Eens hondert jaar mogt sonder Min heen-vliên,
En dat geen Vrouw de Min der Mans begeerden,
Het Aartrijk, als weleer, in Chaös keerden.
Phyl. 't Schijnt dat den Prins u reed'nen heeft verstaan,
En daarom dus komt lagchend herwaarts gaan.
Hipp. O Daphnis! praal der omgelége stréken!
Die door u tong van deftig wijs te spréken

U ware

U ware ſpruit van God Mercuur bewijſt,
Wat reên, gy ſlaafs de Vrouwe-min dus prijſt?
Daph. Daar dag op dag uw' ogen 't Hof bezagen,
Wat reên, om dit van Herders af te vragen?
Hipp. Ik vraag dit aan geen lompen Boere-ſoon,
Nog Herder, maar aan Daphnis, ſpruit der Goôn.
Daph. Indien ik mé den Prins een vraag voor-ſtelden,
Souw ſijne tong de gront van 't hert wel melden?
Hipp. Vraag wat gy wilt.
Daph. Indien de kuiſſe Min
Gedaalt was in u luſt, en bloet, en ſin,
En dat gy tot mijn Phyllis waart genegen,
Hoe ſouw den Prins ſijn vryery dàn plegen?
Hipp. Nooit droeg ik hoop tot minnen: dog indien
My door een ſtraf der Goôn iets moſt geſchiên,
Waar door de Min geraakten in mijn ſinnen;
'k Souw Phyllis niet gelijk een ſlaaf beminnen:
Maar houden op haar minſaam ſoet gelonk
Die praal-gloor, die Natuur de Mannen ſchonk.
Daph. Ligt valt het uit de reed'nen t'over-wegen,
Hoe dat den Prins nooit was tot Min genégen.
Voor mijn, ik, die de Min voel in mijn hert,
Moet ſeggen, daar het toe gedréven wert:
En lijden, dat, om wedermin te werven,
Ik ſtaâg als ſlaaf wens in haar arm te ſterven.
Hipp. Voegt ſulken taal de ſoon van God Mercuur?
Daph. Een, die, ſo ras hy 't god'lijk minne-vuur
Gevoelden in ſijn boeſem ſagt bewegen,
Ter aarde zeeg (1) om hier ſijn Min te plegen.
Hipp. 't En was geen Min, waar door de welluſt blaakt,
Die God Mercuur heeft tot een God gemaakt.
Daph. Weg leckerny van pragt, van koſt, van wijnen:
Door Min alleen wy regte Goden ſchijnen.
Hipp. Maar ſchijn bedriegt.
Daph. In u, die met 'er daat

1. Verlieſt op de ſchóne Herſe, en andere.

Niet

Niet weet wat vreugt in reine Min bestaat.
Hipp. Een reine Min en sal ik nooit veragten.
Maar Herder, so de Reinheit u gedagten
Kon strélen; set voor-oordeel aan een zy:
En mint: maar mengt geen Min met slaverny.
Daph. Een dienstbaarheit, die willig wert bedreven,
Geen mens de naam van slaverny mag geven.
Hipp. 't Is langer tijt als nu twé jaar geleên,
't Zeêrt dat ik u betraant heb aangebeên,
En is 'er nog geen hoop van Troost te winnen? (1)
Hoe past gy sulken taal op vrye sinnen?
Daph. So slaverny den Mannen is verboôn,
Hoe stijgt den Prins dàn op sijn Vaders troon?
Want so den dienst door Vorsten wert mispréfen,
Wie salder dàn tot dienst der Vorsten wesen?
Wat Onderdaan, wat Borger dienst begeert?
Hipp. Waarom van 't lant strax tot den troon gekeert?
Te meer, daar nooit my trof de Min der trónen?
Indiender Min in dese borst kan wónen,
't Is Min der Deugt: en al waar dese staat,
De Vryheit groeit, en slaverny vergaat.
Daph. Mint wat gy wilt: ik min alleen mijn Schóne;
'k Verwissel voor haar glants geen glants van krónen.
Of schoon Iupijn het regt sijns Tafels schonk,
Daar 'k alle daag den kroes vol Nectar dronk,
En Ambrozijn kost naar mijn wellust vinden;
'k Verliet den Dis der Goôn, om mijn Beminde
Te volgen, waar 't Geluk haar henen-bragt. *Hy vertrekt.*
Hipp. alleen. Wat zijt gy nog, ô Daphnis, onbedagt!
Hoe duister heeft de Min u 't brein betogen!
'k Ben met den spruit in 't vroom gemoet bewogen,
Terwijl ik sijn vernuft en Deugt bevin
In alles, uitgesondert in de Min.

1. repetit priora Daphnidis verba.

Pha-

Phædra, gekleet als de Godinne Diana, geseten in de wagen der Liefde, daalt nevens de Godinne Venus ter aarden. De gemelde wagen wert omringt door de drie Bevalligheden, Pasithea, Thalia, en Euphrosyne genaâmt: die, terwijl deselve neder-daalt, singen als volgt:

AL, die 't Vermogen wil verheffen,
De magt der Min verheffen moet:
En roemen 't onwaardeer'lijk goet,
't Gunt ons de Liefde doet betreffen.
Indien den Blixem brant kan stigten
In Æthna, winkel van Vulkaan,
Venus Olymp aan brant doet staan:
Den Hemel voor de Min moet swigten.
Wy volgen dàn de gulde stralen
En Wagen van de schone Min,
Terwijl dat Cypris koningin
Op d'aarde trots komt zege-pralen.

Ven. Ik, die gebiet voer in den Hemel, in de Zeên,
Op aarden, en ook selfs diep onder 't aartrijk heen,
Daar Pluto wetten geeft aan schimmen, schep genoegen
Om my op 't aartrijk uit den hemel neêr te voegen,
Opdat ik aan een spruit van god'lijk schoon geslagt
De grote Godheit van mijn schone Liefde bragt.
Geen vande Goden schatten 't ooit voor kleinigheden
Op Paphos hoogtsten Troon door onse gonst te treden,
En daar t'omermen 't schoontste schoon, dat ergens blijkt.
Hoe schuw dat Theseûs-soon ook voor die schoonheit wijkt;
't Is om geen' andre reên als dat hy nooit gesmaakt heeft
De soetheit, die de Min voor alle smaak gemaakt heeft.
Want naar het proeven van die leck're soetigheên,
So sal hy bly van geest op Cypris zetel treên,
Om daar van daan, gelijk Cupido, 't hert t'ontroeren,
En over hert, en lust, en sin gebiet te voeren.
Maar zie, daar staat hy selfs sijn drogen dorst èn slist,

On-

Onwetend dat de Min gewapent daalt met List.
Hipp. Wat schoonder Godheit, met so klare flonker-stralen,
Komt hier op 't aartrijk dus doorlugtig neder-dalen?
Het wit gewaat ons toont Idaal'jens Koningin,
Maar 't ander, 't wesen van de vlugge Iagt-godin.
Hoe! kan Latonaas vrugt (1) met Venus sig verénen?
Ven. [Wy moeten Paphos brant hem in sijn borst verlenen.]
Hipp. ô Grote Godheên! 't zy gy van Iupijns geslagt
Afkomstig zijt, of door Neptunus voort-gebragt,
Eerbiedigheit ons neigt te buigen voor u wagen,
Op hoop dat uwe gunst ons sal geluk toe-dragen.
Ven. Schep moet, ô Iongeling; ziet Venus komt alleen
Om uwent wil van haar gewest in 't Bos beneên.
Hipp. Om mijnent wil alleen in dit gewest verschijnen?
Ven. Om uwent wil.
Hipp. Dat doet wel hoop, geen sorg, verdwijnen.
Ven. Wat sorg beklemt het hert van Theseûs dappren soon?
Hipp. Het droevig voorbeelt van den stervenden Adoon.(2)
Ven. Een ander voorbeelt draagt de Liefden in haar wagen.
Hipp. Wat ander voorbeelt kan ons hier de Liefde dragen?
Ven. Een voorbeelt van vermaak, van vreugt, en blijde gonst.
Hipp. 't Hert klopt ons.
Ven. 't Voegt geen jeugt, het voorhooft dus gefronst:
Laat, die de kruk draagt, sulk gestel van roosters dragen.
Hipp. Nooit Liefden ons voorheen dus trof met ruwe sla-
gen.
Ven. ['t Is tijt om nader tot den jongman toe te gaan.]
Hipp. Zijt hoogh gegroet, ô Maagt! ô magtige Diaan!
Ven. [Tre voort.
Phæd. De moet ontbreekt.
Ven. De Liefde moet sal maken.]
Hipp. Gy, die mijn ingewant doet door u Liefde bláken,

1. Diana, dogter van Latona, die staâg maagt is gebleven: en over-sulx nooit met de Liefde heeft kunnen verénen.
2. Die door een wilt swijn wiert omgebragt: waar over Venus met haar wagen ter aarde daalden om sijne doot te betreuren.

En door een reine Min dit kloppend hert verſengt,
Gedoog, dat hy ſijn hert u tot een offer brengt,
ô Iagt-godin! die voor u glants ſig neêr moet buigen!
Ven. [Hoe doolt hy!]
Hipp. Gy, ô eer der Boſſen, kunt getuigen,
Dat door geen andre Min dit hert gedréven wiert,
Als die der Reinheit, die gy ſelfs het kragtigſt viert.
Ven. [Gy moet den minnaar in ſijn' oude doling laten.
Phæd. So ſal 't Bedrog ons ſchaân, de Min ons weinig baten.
Ven. Laat deſe ſorg alleen aan ons bevolen zijn.]
Hipp. ô Klare Dogter van den Blixemvoogt Iupijn,
Hoe lang ſal dit gemoet nog om u vrientſchap wenſſen?
Phæd. ô Soon! wiens roem ik ſtel ver boven alle menſſen!
Hip. ô Soon? [voorwaar dien naam behaagt ons enkelt niet.]
Phæd. Wat reed'nen, dat een Soon dus voor ſijn Moeder vliet?
Hipp. [Dit ſchijnt bedrog: Diaan heeft nimmer ſoon genoten.]
Phæd. So blijf, ô Vremd'ling, dàn van u Diaan verſtóten;
Terwijl gy d'eer van haren ſoon onwaardig zijt.
Hipp. Vergeef ons, magtige Godin, voor deſen tijt
d'Onwetenheit, die 'k puur uit plompheit heb bedreven.
Wilt ons, in plaats van Soon, den naam van Dienaar geven:
U dienaar ben ik, niet met naam, maar inder daat.
De naam, van *ſoon der Goôn*, maakt Princen ſlegts gehaat
Op aarden: doet haar hert tot Hovaardy verheffen:
En nimmermeer de daat der ware Goôn betreffen.
Wy minnen maàr alleen de Deugt der Goôn; geen naam.
Wy werden Goden door de Deugt, niet door de Faam.
De *kennis van ſig ſelfs*, een Deugt is, nooit volpréſen.
En wie ſal, kennende ſig ſelfs, hovaardig weſen?
Phæd. Welaan, terwijl den naam u van mijn ſoon mishaagt,
En dat gy Min, niet als een Soon, maer Dienaar draagt;
So ſal ik u den naam van onſen Dienaar geven,
Schoon uwe Deugden boven al, wat vry is, ſtreven.

Ven.

Ven. Waar toe dit aarſelen? dit vliên? voorwaar gy moet
Geen Goôn beſpotten.
Hipp. 't Hert, en ſin, en geeſt, en bloet,
En ſorg, en al wert door de vrees ſo ſterk gedréven,
Dat al mijn léden aan het ligchaam trill' en beven.
Ven. Hoe! ſult gy wenſſen om de gonſt der grote Goôn,
En vliên ſo ras die gonſt, verleent, wert aangeboôn?
De Goden zijn niet om den ſpot met haar te drijven.
Hipp. ô Venus, wilt vry ſtaâg in uwen hemel blijven!
Wy wenſſen nimmer om u gonſt.
Ven. Zie wat gy ſegt.
Hipp. Wy zien te veel.
Ven. Gy waant te veel.
Hipp. Geen Min hier hegt.
Gy ſpilt vergeefs op deſen boeſem uwe ſchigten:
Want eerder ſal Iupijn voor d'andre Goden ſwigten,
Een Rots voor golven; eer Amathus Koningin
Ons ſlaaf ſal maken van haar tóverende Min.
En gy, ô magtige Godin van Delos palen!
Weet, dat, of ſchoon u gunſt ons herwaarts wouw be-
ſtralen
Met groter Liefden als u Dienaar waardig ſcheen,
Geen mens hem zag in trotſer ſtaat als ſtaâg voorheen.
Phæd. U nedrigheit hier in met réde valt te prijſen.
Hipp. Ik ſal u, volgens pligt, Godinnen-eer bewijſen.
Phæd. Maar 'k ben verſekert van u pligt tot onſer gloor.
Ven. Of dit al vaſt gaat, is onſeker.
Hipp. Wat ik hoor?
Ven. Gy hoort de waarheit uit de mont van Eryciene.
Hipp. So veer ik u, Godin der jagt, niet ſtaâg ſal dienen,
So wens ik dat dit ligt mijn laatſte ligt mag zijn.
Ven. 't Zijn goede woorden, maar in woorden woont den
ſchijn.
Hipp. Wilt ons, ô ſchone Maagt, al wat u luſt gebieden,
Dan ſal het blijken of ik u Gebot ſal vlieden.
Ven. Gebiet hem, dat ſijn hert u ſo zy toe-geſint,

Als eer in Caria den Herder (1) heeft bemint.
Phæd. Op u versoek so sal ik hier de proef af wagten.
Hipp. Onwaardig ben ik sulken eer, ô ligt der nagten!
Phæd. Ik ken u waardig sulken eer, ô pronk der jeugt!
Hipp. Vergeef ons dat, helaas! ons 't droef geval nog heugt
Van Cadmus naar-saat (2) die de naaktheit dorst ver-toor'nen:
Dog door u gramschap wiert bekroont met harte-hoor'-nen.
Phæd. Actéön zag ons naakt in weêrwil van ons wens;
Gy zijt in tegendeel.
Hipp. Ik ben een nietig mens.
Phæd. Gy zijt een jongman, regt uit god'lijk zaat geboren,
Die 'k voor Endymion tans heb tot lief verkóren.
Ven. Endymion zag nooit een goddelijke lonk
Van sijn Diaan waar voor hy strax géen kusje schonk.
Phæd. Neen: d'Eerbaarheit verbiet hem sijn Diaan t'om-ermen.
Ven. Wilt u dàn over d'Eer van desen spruit erbermen.
Phæd. Een kus? ja meer dan éne kus hy waardig blijkt.
Hipp. [Dit kussen, dit gestrook naar geen Diaan gelijkt.]
Phæd. Kom mijn Endymion: 't is lang genoeg geweigert:
Set alle schaamten aan een kant.
Hipp. [Voorwaar dat steigert
Regt op den zetel van Cupidoos minne-troon.]
Phæd. Ontfang van u Godin dien groenen Myrte-kroon.
Hipp. [Waar heen of dese gonst ons eind'lijk wil geleiden!]
Phæd. Kom mijn Hippolutus: kom, laat ons met ons beiden
Ons gaan vermeiden aan een kristallijne stroom:
Of onder schaduw van een digt-betakten boom
Op klávren rusten, vol van tijm en viölieren,
Om daar de bruiloft van een Goden-vreugt te vieren.
Hipp. [Dat gaat te grof: dit heeft in 't minst gelijk'nis aan
De reine kuisheit van de suivre maagt Diaan.]

1. Endymion.
2. Actéon.

Phæd. Wel hoe! zijn dit, mijn troost, de regt' en ware blijken
Van u beloften?
Ven. Neen, nu moet ik 't vonnis strijken,
Dat Theseûs-soon u regt gelijk een rots bemint,
Die nooit ontroert wert, 't zy door baren 't zy door wint.
Phæd. Daar draagt gy schult van.
Ven. Ik?
Phæd. Ia gy.
Ven. Laat reden horen.
Phæd. U soon met Daphnes pijl (1) sijn hert quam door te boren.

Cupido, nederdalende op sijne vlerken, seit

Opdat gy 't misverstant hier van klaar aan souwd zien,
So sal ik u mijn hulp tot sijne Liefde biên.

Mit schiet hy een pijl, maar treft niet, uit oorsaak dat Hippolutus deselve ontwijkt. Dies vliegt hy, van spijt verbolgen, strax wederom weg.

Hipp. ô Iupiter! hoe sal ik desen dans ontspringen?
Phæd. Mijn Lief, wat zijn 't voor reên, die u tot vlugten dwingen?
Ziet wie gy voor-hebt. 't Is geen wréde Tygerin,
Nog ander wilt-gediert: maar 't is Diaan, wiens Min
Op u gevest is: die van boven kom gestegen
Om onse lust met u, mijn hert, op aard te plegen,
Terwijl den hemel ons omhoog geen minnaar schonk,
Wiens oog so schoon gelijk de soon van Theseûs blonk,
Hippolutus: in wien de Deugt kost waardig maken
Om hoog ten hemel met sijn Cynthia te bláken.
Gedenk, hoe menigmaal gy voortijts hebt gebeên
Om onse gonst. En daar ik nu mijn gonst verleen,
De grootste gonst, diem' ooit van Maagden af kost wenssen,
Wat zijn 't voor monsters, wat voor tover-sieke menssen,
Die 't bly geval van sulken gonst u doen ontvliên?

1. Dat is met sulken Min-verdrijvenden pijl, als daar Daphne mede wiert geschoten.

Wat magt heeft Delia (1) van wille, van gebiên,
So veer gy haar gebeên nog smeking' aan wilt horen?
Indien gy vrees hebt voor Latonaas Dogters toren,
Zie, dat gy dàn Diaan niet weder-waardig maakt:
Haar toorn en gramschap als haar vaders blixem blaakt
Opdie de Majesteit van haar Gebiet veragten.
So veer gy schroom draagt voor haar wondrens-waarde magten,
So veer gy, volgens 't geen gy daat'lijk spraakt, haar eert,
Voldoe dàn, 't geen Diaan op u, mijn Lief, begeert.
Hipp. Hoe kan ik, volgens pligt, volvoeren die Geboden,
Die Kuisheit, Eerbaarheit, en Reinheit tegen-gaan?
Die, schoonse door de mont geboôn zijn van Diaan,
Regt-strijdig zijn de pligt der menssen, ja der Goden?
Godinne, gy, die door u Deugt den naam geniet
Van Kuisheit, Eerbaarheit, en Reinheit staâg te plegen,
Wilt, volgens pligt der Goôn, eens ernstig over-wegen,
Of 't reed'lijk is, het geen u Wet aan ons gebiet?
Gy spant de kroon in dit gemoet; wy willen 't sweren:
Geen andre Liefd' is door Natuur ons toe-gebragt.
Maar nimmer heeft ons hert op sulken Min gedagt,
Die Kuisheit, Eerbaarheit, en Tugt most van sig weren.
So gy, die god'lijk zijt, met mensse-liefde moogt
Beminnen; laat ons toe, die menssen zijn, en sterven,
Een goddelijke Min in dese borst te werven,
Die nimmer sterven kan so lang m' u ligt beoogt.
ô Heldre pronk-star van de schoontste Nagt-godinnen!
Indien Endymion om uwe Liefde storf,
Indien Hippolutus ooit uwe gonst verworf,
Vergon hem, dat hy staâg u Kuisheit mag beminnen.
Ven. Een schoone Min, die niet als in 't gepeins bestaat.
Hipp. Een Min, wiens god'lijkheit sijn leven niet vergaat.
Ven. Indien de Goôn tot u geen andre Liefde droegen,
Gy souwd u staande voets tot andre Godheên voegen,
En niet vernoegt zijn met den schijn van yd'le waan.

1. Diana, te Delos geboren.

Hipp.

Hipp. Seg dàn Godinne, wat gy wilt van mijn gedaan...
Phæd. 'k Wil metter daat u Min genieten, niet met woorden.
Hipp. [So vuilen ſaak ik nooit van Phæbus-ſuſter hoorden.]
Phæd. 'k Wil zien of 't hert getuigt de waarheit van u mont.
Hipp. Godin, die door u ligt het diepſt geheim door-gront,
En held're ſtralen ſchiet door d'onder-aartsſe ſpléten,
Gy kunt het ware beelt van ons gewiſſe weten:
Ons hert kan immers voor u nooit verborgen zijn.
Phæd. Dit zijn maàr woorden, niet van waarheit, maar van ſchijn.
Hipp. [Dit zijn geen woorden van Diana, maar gelijken
Naar een, die door bedrog ons vals meint uit te ſtrijken,
De Iagt-godin weet al te ſeker, dat ons hert
Tot niemant als alleen tot haar gedréven wert.]
Ven. Wat praat Hippolutus daar by ſig ſelfs?
Hipp. Wy wanen,
Dat door u kunſten ons een ſchijnende Diane
Is toe-getovert, die, gelijk Iupijn Caliſt, (1)
Ons tragt te vangen in de ſtricken van haar liſt.
Ven. Gy zijt in deſe ſaak door liſten niet bedrogen.
Hipp. Bedrog of geen bedrog, wy zien hier voor ons' ogen,
Dat deſe Vrouw nog is Diana nog Godin.
Ven. s'Is egter (ſpijt den ſoon van Theſeûs) Koningin.
Hipp. Een Koninginne, die de ſchaamten is ontvloden.
Ven. Een Koninginne, die geſlagt telt aan de Goden.
Hipp. Aan Goden, denk ik, regt als Mars of Erycijn. (2)
Ven. Aan ons nog Mavors, maar den blixem-voogt Iupijn.
Hipp. O ſchantvlek van 't geſlagt der Goden en der kronen!
Ven. Schelt geen Princeſſen, daar gy daag'lijx by moet wonen.
Hipp. Ik by moet wonen?
Ven. Ia gy, dwaſen jongeling.
Hipp. Eer dat ik met 'er woon by ſulken Vrouw-mens ging,

1. Iupiter, Caliſto willende ontéren, had ſijn ſelven hervormt in de gedaante van Diana.
2. Venus.

So wenſten ik veel eer te ſterven als te leven.
Ven. Gy ſult ook, eer gy 't weet, den laatſten doot-ſnik ge-
Indien gy vaſt blijft ſtaan by ſulken bitt'ren haat. (ven,
Hipp. Wy ſtaan verwondert om ſo ſchaamteloſen daat:
Begerig egter om den naam der Vrouw te leren.
Ven. Indien gy by Iupijn ons ſult met ede ſwéren,
Haar Min te ſwijgen, ziet, ſo ſult gy weten 't geen
Waarom gy wenſt.
Hipp. Ik ſweer by géne god'lijkheên
Om ſulken Vrouw: maar laat mijn Trouw tot pant ver-
ſtrecken,
Dat nimmer deſe tong haar oneer ſal ondecken.
Ven. Weet dàn, ô jongeling, voorſéker, weet gewis,
Dat Phædra dogter van den Creetſſen Minos is.
Hipp. En deſe Phædra? wat onlijdelijker woorden
Den ſchrandren Dedalus ooit van haar Moeder (1)
hoorden!
O goddeloſen tijt! ô gruwelijken dag!
Die ſchendig 't aldereerſt dit ſchriklijk ſchelm-ſtuk zag!
Wé my! moſt ik de naam nog van dit monſter horen?
't Afgrijſlijxt monſter, dat ter werelt is geboren?
Dien 't niet genoeg was, dats' haar luſt in Egtbreuk vond,
Ten waars' ook 't vaders bed met vuile bloet-ſmet
ſchond?
O Son! gy die 't geweſt des aardboôms met u ſtralen
Beſigtigt, en u glants doet uit de wolken dalen,
O wilt getuigen, dat dit aldervuilſte quaat
Door ons vervloekt wert; meer verdoemt als lant-
verraat.
Tot Venus. Neen ſnode! ſulken liſt u nimmer ſal gelucken:
Want deſe borſt ik eens ſo lief ſal open-rucken,
En tónen dat dit hert is ſuiver van de Min,

1. Paſiphaë, die, op een ſtier zijnde verlieft, haar ſelven in een houte koe, door Dedalus ſeer konſtig gemaakt, liet ſluiten, ende alſo, ſelfs den ſtier bedriegende, bevrugt wiert, voort-brengende het monſter Mino-taurus, half mens half ſtier.

Als

Als dat het ſlaaf ſal zijn van Cypris koningin.
Tot Phædra. En gy veragtſte van de ſchandelijxte Vrouwen,
'k En kan u ſonder toôrn en gramſchap niet aanſchouwen;
Dies moet ik door-gaan, en vervolgen onſe jagt.
Ven. Gy ſult, ô Iongman, (want ik ſweer by Paphos magt)
Ons dus beſpott'lijk niet verlaten, of ſult weten,
Wat ſtraf vereiſt wert voor die ſchaamt' en eer vergeten.
Hipp. Wy lagchen om den toôrn van Paphos Koningin.
Ven. Gy ſult niet lagchen om de wraak-luſt der Godin.
Hipp. So veer gy my de jagt ſult door gewelt vertragen,
So ſal ik met mijn ſtaal u naar den Hemel jagen.
Phæd. Neen wrede! jaag u ſtaal door deſen boeſem heen,
So ſal een blijde doodt ons voeren naar beneên,
So ſal ik, arme vrouw, geen duiſent doden ſterven.
Hipp. Gy ſouwd te groten eer aan ſulken doot verwerven.
Neen Vuile! deſe kling, dit aartrijk, dit gemoet
Beſmet ſouw werden door u kankrend onrein bloet.
Aan ſtucken ſcheur ik deſe krans tot uwer ſchanden.
Mijn kled'ren ſal ik, t'huis gekomen, ſtrax verbranden,
En 't ligchaam domp'len in de ſtromen van de Vliet,
Opdat het ſmet nog deel aan u vervloekt' geniet. *binnen.*
Phæd. O Venus! gy, die door u Min tot deſe daden
Ons hebt geprickelt; maar bedrógen, maar verraden,
Indien 't erbarmen iets voor u gemoet vermag,
So geef dat dit geſigt den alderlaatſten dag
Tans mag aanſchouwen van dien wréden, van dien ſnoden!
En gy, ô Koningin der éwig-zijnde Goden!
Die névens Iupiter den gouden Troon bekleet,
En vanden hemel onſe ſmaat en ſchande weet,
O grote dogter van Saturnus, laat mijn' ogen,
Vol trane-vlieten, op u grootheit iets vermogen!
Aanſchouw goet-gunſtig van u zetel uit de lugt
Dit droevig hert, dat niet van Min, maar ſmaatheit ſugt.
Laat dien hovaardigen niet roemen op de daden

Van ſijne trotsheit en onwétend' ongenaden:
Maar laat hem proeven, dat de magt der gramme Goôn
Princeſſen ſtraffen kan, en jonge Princen doôn.
Graag ſal ik naar de vliet van 't helſſe Styx verlangen,
So veer ik deſe gonſt mag van u troon ontfangen.

Iuno daalt in een vertooning ter neder, en voert deſe reden.

PRinceſſe, die de gonſt van ons gebiet begeert,
Ziet hier Saturnia van boven neder-dalen,
Opdats' u door den glants der trooſtelijke ſtralen
Verligten ſouw, eer dat de ſpijt het hert verteert.
Wy ſagen hoe den ſoon van Theſeûs u verſmaden:
Sijn Hoog-moer, ſpruitſel van Laatdunckentheit, bekeek
Ik gram en toornig: en bevond hoe door geſmeek
Sijn koppigheit niet was t'ontſetten nog t'ontraden.
Verbolgen dàn van ſpijt ik ſtaande-voets beſloot
Dit quaat te ſtraffen naar verdienſten, om te tuigen,
Dat voor de Goden al, wat koppig is, moet buigen,
Of dat het anderſints moet buigen voor de door.
Dit is nu 't opſet, dat ik vaſt heb voor-genomen;
Hippolutus van deſen dag nog ſterven moet:
De gramme Iuno niet dan door ſijn ſtrómend bloet
Verſoent kan werden om haar wraak-luſt in te tomen.
Kom, laat ons naar het Hof vertrecken hier van daan:
Daar ſal ik u den raat van ons Beſluit ontvouwen,
En tonen hoe dien Peſt van Maagden en van Vrouwen
Selfs door ſijn Vader en ſijn Grootvaâr ſal vergaan.

Phædra, in Iunoôs wagen geſeten, vertrekt nevens de twe Godinnen en drie Bevalligheden. Hippolutus verſchijnt, als in het voorbygaan, met ſijne jagers op het Theater, en ſpreekt haar, ſtilſtaande, aldus aan.

DOordien Voorſigtigheit ons dwingt het oog te veſten
Op zaken, die men veel, ja daaglijx komen ziet,
So moet ik volgens pligt mijn wetten van gebiet
U voor gaan dragen, of het moog'lijk was voor 't leſten.

Ik wens dat naar mijn doot gy nimmermeer gelooft,
Dat Geilheit dese Ziel ooit schand'lijk heeft beseten:
Rein ken ik dit gemoet, rein ken ik dit geweten
Van sulken smet, die d'eer van jonge Princen rooft.
In tegendeel so weet den Opper-vorst der Goden,
Die 't flik'rend blixem-vuur swaait gloeijend door de (lugt,
Dat t'allen tijden ik de Geilheit heb ontvlugt,
Schoon dat my Venus tot so vuilen misdaat noden.
Dies, of 't gebeurde dat door toorn van Erycijn (1)
Ik schielijk dalen moſt naar d'onder-aartsſe rijken:
Wilt daarom over ons geen wettig vonnis strijken,
Ons schult te dragen, daar wy van beschuldigt zijn.
Ligt valt het iemant, als mis-dadig, aan te klagen,
Wiens misdaat egter in der éwigheit niet blijkt:
Nog ligter datm' uit drift een wet'loos Vonnis strijkt,
Om iemant sonder schult ten afgront weg te jagen.
Den tijt kan tuigen, dat 'er menig is vergaan,
Wraak-gierig aan-geklaagt, bloet-gierig weg-genomen:
Die, schoons' op 't aartrijk zijn veroordeelt omgekomen,
Ten Hemel egter sonder schult voor Themis staan.
Wat wonder is het, dat Astræa, (2) schuw van d'aarde
Ten hemel weg-gevlugt, op aard' het onregt bleef;
Geen wet-loos Volk of Vorst ooit andre wetten schreef,
Als die Regtvaardigheit haar schonk van Twist en Swaarden?

Rey van Iagers en Dienaars van Hippolutus.

GESANG.

GElijk een eik, geslingert heen en weêr
Door stormen, staan blijft, en niet stort om veer,
Maar winden tart van 't Noorden en van 't Zuyen;
So wijkt de Deugt van Theseûs kuisten soon
Voor storm nog kragt der dart'le Minne-Goôn,
Maar tart de vlaag der Cythereesse buyen.

1. Venus.
2. Astræa en Themis zijn Godinnen der Regtvaardigheit.

Stant-

Stantvaſtig ſtont hy Venus aan en keek:
Sijn voet geen tret van 't regte ſpoor verweek,
Van 't regte ſpoor der ſuivre reine zeden.
Geen ſchigten van Cupido troffen 't hert
Van deſen ſpruit, wiens Eer met rede wert
Ten troon gevoert der grote God'lijkhéden.

TEGEN-GESANG.

Regtvaardigheit ('t is waar) wel eer om hoog,
Van waar ſy quam, uit d'yſre werelt vloog,
Wanneer ſy zag de gruw'len van der aarden:
Dog daalde met een ſonderlinge vreugt,
Weêrom beneên, wanneer ſy zag de Deugt
Van onſen Prins, beroemt en hoog van waarden.
Diaan bemint dees' heldre morgen-ſon,
Veel ſchoonder als weleer Endymion,
Met groter Min als Phæbus, God der ſnaren.
De dogter (1) van den bárenden Iupijn
Wil nu niet meer by grijſe mannen zijn,
Maar haar verſtant met deſen Iong-man paren.

TOE-SANG.

O Iongeling! ô pronk-ſtar van de jeugt!
O voetſter-kint der goddelijke Deugt!
Hoe kan een mens u waardigheên vol-loven?
Want ſchoon de Faam ſelfs met een ſnelle vlugt
Van d'aard' u nam, en hief tot in de lugt,
Nog ſtégen ſy de Faam en lugt te boven.

VIERDEN HANDEL.

Den Bode brengt aan de Trezeniſſe maagden, die voor het Hof ſtaan, de tijding van Phædraas omkomen, roepende als volgt:

HElp! help! help! ah loop toe! loop toe met alle magt!
De Koninginne heeft haar ſelven omgebragt:

1. Pallas Minerva.

De

De Vrouw van Theseûs is verworgt, verstikt, verhangen.
. Ah! ah! ah! ah!
le. 't Is nu geen tijt van rouw-gesangen,
Maar tijt dat yder een, wat dat hy kan, betoont.
. Wat raat helaas! wat raat?
le. Den raat hier binnen woont:
Loop binnen! binnen moet het Vrouw-volk rouw bedrijven.

Hy selver gaat binnen, en de halve Rey van buiten, vraagt

Waar mag Hippolutus nu met sijn dienaars blijven?
Waar Pittheüs? waar tog den Koning, onsen Heer?
le van binnen. Geef mijn het mes! houw vast! houw vast! kom leg haar neêr!
Strek uit het ligchaam! só, dat 's goet! so moet het wesen!
lve Rey. O s'is al doot. Dat beelt van schoonheit uitgelesen,
Is door d'afgunstigheit der doot ons wis ontschaakt.

Theseûs zeeghaftig weder t'huis kerende, vraagt eerst aan sijn Dienaars

WAt mag het zijn, dat hier so droeven weêr-klank maakt?
Segt ons, ô Maagden! wat 'er gaants is: wat voor saken
U dus doen wénen, dus doen sugten, droevig maken.
Is Pittheüs, den ouden Vorst, mijn Groot-vaâr doot?
lve R. So 't Pittheüs mogt zijn, ô Koning! weinig noot,
Ia weinig noot was aan 't verlies dier grijser hairen:
Maar 't ongeluk betrof nu jonger fluxer jaren.
hes. Hippolutus is dàn gestorven, naar ik hoor?
lve R. Wy weten niet dat desen Prins het ligt verloor.
hes. Is iemant dàn der andre kinders over-leden?
lve R. Sy leven: maar de doot, vol onbarmhertigheden,
Heeft Phædra naar omlaag ten afgront weg-gerukt.
hes. Wat dat ik hoor? Mevrouw gestorven? ah! dat drukt,
Dat raakt het hert! maar seg, waar is sy van gestorven?

Halve

Halve Rey. Haar droeve doot is door een worgend touw
verworven.
Thes. Uit wanhoop, droefheit, of door goddelosen raat?
Halve R. 't Gerugt seit, dat haar doot uit Minne-spijt onstaat:
Wy weten egter met geen sékerheit te spréken.
Thes. Dat treft mijn ingewant met dódelijke stéken.
Vergeefs is nu dit hooft met dese krans bekroont:
Vergeefs in dese borst een moet der Goden woont.
Daar ons de Dapperheit naar ond'ren heeft gedréven,
Heeft hier de Koningin, uit spijt, den geest gegéven:
't Was minnespijt waarom die kuisse 't leven liet.
O Koningen, die door lupijn een groot gebiet
Verkregen hebt, vermaart van Volk en sterke Muuren,
Laat dese doot u tot een éwig voorbeelt duuren,
Opdat geen dwáse drift der sporelose Min
U doe verlieven op een vremde Koningin.
O! wilt die Liefden uit u losse sinnen rucken:
Want daar vandaan komt ons 't geval der ongelucken.
Dog, 't is te lang dus voor de deur te blijven staan.
Mijn Dienaars, dat terstont de Poort wert op-gedaan.

De deuren van de voor-saal werden geöpent, in dewelke de andere helft van den Rey der Trazenisse Maagden den Koning aldus aanspreekt.

O Vorst, die Goden telt tot Grote-vad'ren,
Omkranst geen hooft met groene laure-blaân,
Maar met de droefheit van Cypresse bládren,
Terwijl Mevrouw dus deerlijk is vergaan.
Door hare Doot (dit mag Neptuin wel weten)
Storf niet alleen 't plaisier van Theseûs stam,
De schoontste, die wel eer ter werelt quam:
Maar nevens dien de gloor van 't magtig Creten.
Thes. Hoe swaar! hoe swaar! valt ons dit ongeluk!
O doot! ô ramp! ô smert! ô rouw! ô druk!
Hoe veel zijn uwe plagen boven-maten!

Nu

Nu weet ik eerst voor-seker en gewis,
Dat God Neptuin mijn regten vader is,
Terwijl ik tans van 't aardrijk ben verlaten:
'k Sta midden in de báren hier van rouw,
Berooft van vreugt, verlaten van Mevrouw,
De kuiste, die ter werelt wiert geboren.
Hoe kan ik uit so grondelosen vloet,
Berooft van troost, veroordeelt van gemoet,
Ontswemmen Venus storm of Plutoôs tóren?
Door d'eerste wert dit droef gemoet betigt
Van Ontrouw ('t zy van Liefde 't zy van Pligt)
Om dat ik mijn Princes te gront liet ploffen.
Door d'ander wert, uit nijdigheit der Min,
Mijn Lief ontrooft, mijn waarde Koningin,
By welkers glants geen Proserpijn mogt stoffen.
Hoe sal ik, ô mijn Troost, van al dit quaat,
Hoe van u doot, mijn troostelosen staat,
In dit geval, naar Pligt van Rede, spréken?
Gy zijt gelijk een vogel in de vlugt,
Of als een droom of damp in d'ope lugt
Ons snel gezigt ontvlogen en ontweken.
O droeve schaar, kom, brengt ons by Mevrouw:
Opdat ik haar ten minsten doot aanschouw,
Terwijl ik haar niet lévend mag bekijken.

De deur van Phedraas kamer geöpent zijnde, zo staan desselfs staatjuffers by het lijk, dat met een wit kleet bedekt is, ende van de selve staatjuffers ten eersten wert weg-genómen. Theséüs omermt de dode, sugt, en berst eindelijk uit in dese woorden:

O ja, s' is doot! verstijft en kouwt als steen!
Daar helpen nu geen tranen nog gebeên:
Haar Geest al dwaalt in d'onderaartse rijken.
O dat ik mé nu mogt ten afgront gaan,
En mijn Princes daar volgen agter aan,
Om sonder eind haar eed'le deugt te roemen!
Dan souw geen doot, geen droefheit, geen gevaar,

Geen

Geen plagen ons verdeilen van elkaâr,
Maar yder ons met regt gelukkig noemen.
Rey v. Traz. M. O Vorst, nu blijkt ſo klaar als 't ſonne-ligt,
Dat voor de doot Vermaak en Schoonheit ſwigt.
Theſ. Maar ſagt, wat of dit hant-ſchrift nieuws ſal léren,
Dit hant-ſchrift, dus bezégelt over al?
Gewiſlijk dit te kenne-geven ſal
Al 't geen s' op ons voor 't laatſte ſal begéren.
O Koningin, zijt ſeker dat al 't geen
In dit geſchrift van u wert afgebeên
(So veer 't ons aan geen magt en komt t' onbréken)
Volvoert ſal werden ſonder tegenſpréken.
Rey v. Staat-j. Hier uit ſal wederom op nieuws verdriet ontſtaan:
O 't ſal met deſe doot niet énig zijn gedaan:
De voortſte ſal gewis nog andre met haar ſlépen.
Theſ. Is 't mooglijk?
Rey van Staat-j. Schroom en ſchrik hout deſe ziel benépen
So deerlijk bang, dat ſelfs de tong geen magt geniet
Om uit te drukken maat of ſwaarte van 't verdriet.
Theſ. O Goden! dit, dit doet ons hert van droefheit borſten!
O Theſeûs! die weleer waart pronk-ſtar aller Vorſten,
Ziet hier uw held're gloor door deſe doot verdooft!
U ſoon, u ſoon heeft u de kroon van eer ontrooft:
Natuur gewelt lijt door de vrugt uit haar verréſen.
Gy ſult, ô booswigt, die geen Goden ſchijnt te vréſen,
Ons egter nooit vergeefs onteert zien door een quaat,
Dat ons tot aan den dieptſten gront ter herten gaat.
O Vader, (1) die 't gebiet voert over golf en báren,
Indien gy drie Gebeên ons eèr hebt toe-geſtaan,
So laat dit eerſt Gebet diep in u ſinnen gaan,
En laat Hippolutus van daag ten afgront váren!
Rey v. Tr. M. O Koning, mag dit van een váderlijk gemoet?
Theſ. Ik ban voor éwig ſulken ſchant-vlek van ons bloet
Uit deſe Landen. Een van tweên hem wis ſal ſtraffen.

1. Neptuin.

Want

Want ſo Neptuin aan ons ſal goet gehoor verſchaffen,
So ſal hy ſterven door een goddelijke magt:
Of door den Ban ſo ſal dien Peſt van ons geſlagt
In vremde landen ſeer elendig 't leven einden.

Rey van Tr. M. O Koning, wilt veel eer u toor'n ten afgront ſeinden
Als uwen Soon, die daar ter regter tijt komt-aan,
Om voor u koninklijk Gerigt te regt te ſtaan.

Hipp. Van 't jagen weêr-gekeert, met blijtſchap heb vernómen
Hoe dat den Koning met geluk was t'huis-gekomen:
Dies dwong mijn pligt als ſoon hem daat'lijk dienſt te biên.
Maar hoe! mijn' ogen, in de plaats van vreugt te zien,
Zien hier de Koningin, verwondert, overléden;
Het Hof vol droef heit; 't hert vol rouw. ô tijd'! ô zeden!
Wat zijn u daden vol van wiſpeltuirigheit!
O Vader, ſegt ons door wat goddeloos beleit,
Vervloekt beſtaan, dit onheil ons moſt weder-varen.
Den Koning ſwijgt. Waarom? Mag niemant hier verklaren,
Wat van de ſaak is? Ah! dit ſwijgen baart verdriet!

Theſ. O menſſen! welkers oog u klare misdaat ziet,
Dog duizent konſten ſoekt om 't quaat en ſchult t'ontveinſen,
Waarom heeft u vernuft niet ernſtig léren peinſen
Op éne konſt maàr, dat gy ware Wijsheit bragt
In 't brein van ſulk een, die nooit wijsheit had bedagt?

Hipp. Een ſchone konſt! Neen dwang om dwaſe wijs te maken.
Maar Vader, deſe konſt by ſulken ernſt van ſaken
In 't minſt niet paſt. Dit ſtelt de Rede buiten ſpoor.

Theſ. Natuur had moeten aan 't Geſigt of aan 't Gehoor
Een blijk'lijk téken van onfeilbaarheit verlénen:
Opdat men Vrienden, van die niet als vrienden ſchénen,
Kon onder-ſcheiden; 't zy men door het oor of 't oog

Quam t'onderkennen, wie dat waarheit ſprak of loog.

Hipp. 't Is ſeker (want ik ſulx heb uit u reên bevonden)
Dat een der Vrienden ons heeft by den Vorſt geſchonden:
Maar buiten ſchult: dit hert ons ſpreekt van alles vry.

Theſ. Waar heen, waar heen ſal nog de lóſe veinſery
Den mens vervoeren? Ah! wat einde ſalder weſen
Voor die de Goden, nog haar Vorſt, nog Ouders vreſen?
Want, ſo Laatdunckentheit eerſt bóſe vrugten baart,
En, ſo die vrugt vermeert, en ſtaâg van bóſer aart
Sal werden; moet Iupijn het eerſt voor alle ſaken
Een andre werelt voor die bóſe vrugten maken.
Dit blijkt aan déſen, déſen ſoon, die 't Huw'lijx-bet
Van ons, ſijn Vader, vloekens-waardig heeft beſmet,
Wiens klare booſheit door de dode wert beweſen.

Tot Hippolutus.

Indien gy nog der Goôn nog Theſeûs vloek ſult vreſen,
Keert herwaarts 't aanſchijn naar u Vaders aengeſigt. *Hem ſtraf aanziende.*
Zijt gy dien Iongman, die ſo ſuiver, volgens pligt,
Een leve-legt, bevrijt van quaat, gelijk de Goden?
Zijt gy dien Iongman, die veel liever duiſent doden
Woud ſterven, als ſo bóſen Laſter-ſtuk beſtaan?
Gy ſult nu met u Goôn naar Plutoos hemel gaan.
O Iongman, of gy ſchoon de wijsheyt had verkregen
Van Orpheûs, die de rots, ja klippen koſt bewegen
Op klank der ſnáren, nooit ſou door Welſprékentheit
So klaren Miſdaat kunnen werden weder-leit:
Gy zijt gevangen naar 't beſluit van alle Rede.
Of meint gy dat Mevrouw, rampſálig over-leden,
U ſal verſchonen? Neen! ô neen: haar hant-ſchrift leeft,
Waar door s'u geile Min ſeer klaar beſchuldigt heeft:
En dit beſwérend, heeft ſy 't levend ligt verloren.
Wat eet met ſterker kragt van menſſen wiert beſworen?
Wat Preuve meer geloofs ooit voor 't Gerigt was waart?
Of ſulje ſeggen, dat ſy, (na der ſtief-moêrs aart)
U, mijnen Voor-ſoon, tot 'er doot heeft willen haten?

Maar waarom heeft ſy dàn haar léven eerſt verlaten
Eer dat ſy blijken van haar Haat, (1) uit Wrevel gaf?
Een vremden Haat, die niet begint als eerſt in 't Graf.
Of ſulje ſeggen, ('t geen wy dikmaals moeten horen)
Dat Dwaasheit van Natuur in Vrouwen is geboren,
Niet inde Man? Wy ſtaan 't u toe, indien gy toont,
Dat in u boeſem mans verſtant, geen Wulpsheit woont.
Maar als de Liefde 't jeugdig bloet ontroert doet zieden,
Sal dàn de Dwaasheit jongmans meer als Vrouwen vlieden?
Sulx heeft nooit Waarheit door ervárentheit geleert.
Hoe ſchoon gy naar u wens de ſaak of went of keert;
Hier is het ligchaam, door de doot de ziel ontogen:
't Welk uw Onkuisheit klaar vertoont voor yders ogen.
Vertrek dàn uit ons lant als Balling, met 'er vaart.
Gy ſult t' Athenen, tot den hemel toe vermaart,
Of hier, of alſo ver ons wijt gebiet mag ſtrecken,
U nooit onthouden, nooit vernagten, nooit vertrecken.
Onwaardig zy dit hooft met 's Koninx kroon geëert
Indien gy, ſonder ſtraf des doots, hier weder-keert.

Reyen beidegaâr. Wie ſalder op 't Geluk hier naarmaals vaſt vertrouwen,
Daar d'ogen van ons al ſo droeven ſaak aanſchouwen?

Hipp. Fortuin, gy, die mijn van een Vaderlijk gemoet,
Van Koning, Vaderlant, en Vrienden hebt verſtoten,
Sult nooit, of hebt ook nooit ſo groten magt genoten
Om ons t'onterven vande Deugt, het hoogſte goet.
Maak vry mijn Vader dàn tot Vyant; mijn Beminden
Tot Haters; ziet ik ſal om haar, nog om ſijn Troon
Geen Deugt verſaken, maar, door hulp der klare Goôn,
Waar dat ik kom, de gonſt van Troon' en Vrienden vinden.
Of ſchoon den Konink ons uit ſijn gebiet verbant,

1. Van te voren op Hippolutus verlieft zijnde geweeſt, ſo koſt ſy (want Haat en Liefde zijn regt-ſtrijdigh tegens malkander) gedurende die Liefde, génige blijken van Haat geven.

En uit dit Vader-lant bedwingt om op te bréken;
Geen Koning kan ons van de regte Deugt verstéken,
Dien 't magtig werelts-ront verstrekt tot Vader-lant.
En gy, ô Vader, die ons hebt ten Bàn verwesen
Eer dat ik tijt had om te tonen énig blijk
Van Onschult; Wat voor regt so klaren Ongelijk
Verschonen, wat voor hulp kan sulken quaal genesen?
't Is waar, gy segt hier, dat ik Bloet-schand' heb begaan;
Dat Phædra met een Eet dit stervend' heeft geschreven.(1)
Maar heb ik inderdaat hierom ooit quaat bedréven,
Om dat een ander schreef, u soon heeft quaat gedaan?
Is alles waar dàn datmen schrijft? (2) so sal ik schrijven
Mijn Onschult. Maar indien den Vorst ons niet gelooft,
Die leven, wel Mevrouw, wiens ligt is uit-gedooft;
So moet of Regt of Gunst haar saak doen bove-drijven.
So Gunst, so swijg ik. Maar indien u 't Regt beweegt,
So set Voor-oordel aan een kant, en laat de Reden
Puir sonder Gunst of Haat den Rigter-stoel bekleden:
En vragen, wat is hier gepleegt, of niet gepleegt?
Wat is 'er dàn het geen men seit dat hier geschiet is?
Een Misdaat? d'Een seit ja: den ander seit weêr neen:
Partyen staan hier vlak in Feiten tegens een;
So dat dit is een saak, die swaar en vol verdriet is:
Want, of Mevrouw of ik zijn schuldig; Vrouw, of soon:
Een van ons tweên heeft hier een seker quaat bedreven;
Of ik de Misdaat, die sy stervend heeft geschréven,
Of sy de Misdaat, die men *Laster* (3) noemt of *Hoon*.
Naauw-keurig dient de saak met Wijsheit over-wogen.

1. Tres ex hac Positione resultant quæstiones principales. I. Quæ & quanta fides habeatur scripturæ privatæ. II. quæ & quanta jurijurando. III. quæ & quanta jurijurando, morte confirmato: quas omnes, summariè tantum, resolvit quæstiones.

2. Prima quæstio principalis.

3. Injuria verbalis. Nam si per mendacium fama alicujus læditur, committitur injuria. juris enim est notissimi, omnem injuriam aut in corpus inferri, aut ad dignitatem, aut ad infamiam pertinere,

De Rede wil dat eerst den Regter onder-vraagt,
Wie dat de misdaat aan het hoog gerigt beklaagt?
En wat voor Misdaat dat den klager stelt voor ogen? (1)
Wie klaagt hier? ene Vrouw, en jonge Koningin, (2)
Een, die vier jaar (3) alleen was van haar Vorst verlaten,
Een, die nooit blijken gaf van ons voorheen te haten,
Maar last gaf, datm' een kerk (4) souw stigten voor de Min.
Wat klaagt sy? Dat ik haar geperst heb tot een schanden,
Een schanden, die mijn mont te noemen weder-streeft,
En daar mijn grillend hert een bange schrik voor heeft,
Ia die 'k verdoem voor 't alderboost van alle landen.
Maar hoe, wanneer, en waar is 't geen sy klaagt geschiet?
Hoog-wijse Vorst, wilt vry naauw-keurlijk over-wegen,
Of dit ter goeder trouw door Phædra wiert verswegen,
Dan of sy, puur uit list (5) dit alles agter-liet?
Peins ook, ô Koning, of 'er tans een mens sal leven,
Die met 'er daat ons ooit op geile Min bevond?
So ja: seg waar; so niet: sal dàn een dode mont
Volkome Preuven van een vuile Bloet-schult geven?
Heeft een, die doot is, meer geloofs, als een, die leeft?
So sal een Logenaar, gestorven, gunst verwerven.
Maar neen: de Rede neemt geen agt op 't simpel sterven,

1. Quis & quid: quis personam, quid delicti qualitatem respicit.

2. Tres contra Phædram profert positiones. I. Quod sit sola. II. mulier. III. & juvenili ætate regina. Ad primam quod attinet, notum est testimonium unius idem haberi ac nullius. Ad secundam, testimonia mulierum in criminalibus criminaliter non admitti. Ad tertiam, crimen illud incestus atque adulterii in aulâ regum primum fuisse perpetratum. Sic enim ipsa Phædra apud Euripidem, Ἐκ δὲ γενναίων δόμων τόδ' ἦρξε θηλείαισι γίγνεσθαι κακόν.

3. Sic Seneca in Hippolyto. Actu 3:

4. Sic Venus in Prologo Hippoluti apud Euripidem. Ἱππολύτῳ δ' ἔπι τὸ λοιπὸν ὠνόμαζεν ἱδρῦσθαι θεάν. Quod postea nominatim sit confessa Phædra, fundamenta Deæ templo locata fuisse solius Hippoluti causâ.

5. Nam plenè probare suam intentionem hoc pacto non poterat. Nihil enim ei relinquebatur nisi nuda & simplex negatio, cui per rerum naturam nulla datur probatio.

Maar of een, eer hy ſtorf, geloof verworven heeft.
Dies of Mevrouw haar ſaak ſeer dier beſwoor met Eden; (1)
De waarheit door geen Eet onfeilbaar wert beweert:
Of, ſo de mont niet buiten 't geen dat waar is ſweert,
So ſtraftm' een valſſen-eet vergeefs, ja ſonder Réden.
Maar Phædra heeft haar Eet beveſtigt met haar Doot (2)
Ter quader uur: want ſo ſy nutertijt mogt ſpréken,
De Waarheit ſouw wel haaſt uit duiſtre wolken bréken,
En yder haaſt bezien waar uit haar Gramſchap ſproot.
Dog ſo de Doot voor haar kon vol Geloof verwerven,
En dat haar Eet, ſchoon voor den Regter (3) niet gedaan,
Een volle preuf ſtrekt: ziet, ik ſal nog verder gaan:
En ſweren niet alleen voor u, maar willig ſterven. (4)
Indien de donkre Doot mijn Onſchult puur alleen
Kan tónen; eens ſo lief verlaat ik ſtrax mijn leven,
Om door mijn Doot een proef van ware Deugt te geven,
Als dat ik ſonder Deugt ſouw ſchijnen voor elkeen.
Doorlugte Vader, wilt met ernſt mijn reden horen! (5)
Indiender iemant leeft, wiens ligchaam en wiens geeſt
Ooit van de dartelheit der Min is rein geweeſt;
Geen reinder egter als ik ben wiert ooit geboren.
Beſchuldigt ons vry volgens luſten van u ſin,
Van wat voor qualen dat ter werelt zijn bedréven:
Tot deſen dag toe kan geen mens getuig'nis geven,
Ons ſlaaf te weſen of der Vrouwen of der Min.
So veer geen Vrouw-mens dàn ons koſt in 't hert behagen:
Wat ſchijn van Waarheit, dat ik ooit door Liefde ſouw

1. Secunda quæſtio principalis.
2. Tertia quæſtio principalis.
3. Iusjurandum voluntarium & extra juditiale.
4. Quæritur quid commodi inde ſperaret? Reſpond. quod mortem poſtponens honeſtati ac virtuti, maximam ſibi comparaverit pudicitiæ ac caſtitatis ſuſpicionem.
5. Ad alteram jam tranſit orationis partem, nempe innocentiæ probationem.

Ver-

Verſlingert zijn geweeſt op Theſeûs egte Vrouw,
Om tot een ſtief-moêr ſulken vuilen Min te drágen.
So nog natuur in Phædraâs jeugt had ingeplant
De ſchoonſte gaven, die van Vrouwen zijn beſeten;
Dan was 't wat anders. Maar nu kanmen ſéker weren,
Dat ſy de ſchoonſte Vrouw nooit was van Grieken-
lant. (1)
Wat oorſaak koſt ons dàn tot ſulken quaat bewegen? (2)
Geen Erf'nis: want als ſoon ſo quam 't ons wettig aan.
Geen Heers-luſt, om als Vorſt op uwen Troon te gaan:
U Troon wert door geen Vrouw, maar door het Volk
(3) verkregen.
Ia, die my kenden, was ten overvloet bewuſt,
Hoe dat Een-hoofdigheit ons nimmer koſt behagen:
Wy zijn het, Vader, die de Vryheit eer toedragen:
En daarmen Vryheit eert, daar heerſt geen Koninx-
luſt.
Terwijl wy dàn geen min tot Maagden nog tot Wijven
Genoten; geen Gebiet begeerden; wel te vreên
Met onſen ſtaat: hoe! koſten wy dàn ſonder reên
So ſwarten ſchennis in der éwigheit bedrijven?
Nu leert de Rede, dat hy, die de ſchult ontkent
Geen and're Preuve tot ſijn onſchult kan bedenken

1. Sic Euripides interrogando teſtatur, Phædram omnium mulierum non fuiſſe corpore formoſiſſimam. Conſtat & hoc tempore Helenam Spartanam Athenis commigraſſe, à Theſeo & Perithoö raptam; conſtat & eam dictam fuiſſe cæterarum omnium pulcherrimam.

2. Secundum illud Caſſianum *Cui bono.*

3. Theſeus, in éne ſtat hebbende vergadert alle d'inwoonders der Attice Provintie, lei ſijne koninklijke magt ter neder; niets overig houdende als de opper-hoofdigheit der wapenen by oorlog, ende de ſorg over de wetten en over het Gerigt: hebbende buiten dit de voorſz. inwoonders gelijk geſag. zijnde ook ſijne Vorſtelijke Waardigheit niet meer erffelijk, maar allenig uit handen van het gemelde volk verkrijgchelijk. Gelijk Mneſtheus dat ſelve Vorſtendom verkreeg ſelfs by het leven van Theſeus. Ende hebben Mneſtheus kinderen naar haar Vaders doot het voorſeide Vorſtendom niet geërft, maar het volk van Athenen heeft doenmaals wederom het ſelve opgeoffert aan iemant van Theſeus naarkomelingen.

Als die d'Omſtandigheit en ſchijn van Waarheit ſchenken: (1)
Bewijſen moet hy, die de ſchult voor ogen went. (2)
O Koning! wilt u ſoon, u kint regtvaardig rigten!
't En paſt geen Regter, dat hy 't Regt naar luſten buigt.
Sy, die beſchuldigt, is alleen, die 't quaat getuigt.
Mag dàn een Vrouw-mens en getuigen en betigten? (3)
Of ſo gy klager zijt, en ons van ſchult betigt,
Hoe kunt gy 't Regter-ampt dàn volgens pligt bedrijven?
Mag iemant, die beklaagt, met een ook Regter blijven? (4)
Hoe blijft den Regter ſonder driften dan in pligt?
Ook ſweer ik by Iupijn en Iuno, hoog van waarden:
'k Sweer heilig, dat ik nooit naar Oneer heb gedagt
Van Phædra, min gepleegt, ja ſelver min getragt:
Getuige roep ik bei van hemel en van aarden.
So 't anders is, ſo moet ik naam'loos, ongeëert,
Als Balling, over al vervloekt en dolend ſterven;
Mijn Ligchaam, naar mijn doot, nog zé nog aartrijk werven,
Maar door de dieren zijn verſlonden en verteert!

Rey v. Tr. M. Wie ſal nu d'Ontugt van Hippolutus geloven,
En d'alderkuiſte niet met een ſijn Eer ontroven?

Theſ. Ik wil dat ons gebot ten eerſten zy voldaan.

De Koning vertrekt, en de Staat-Iuffers ſluiten Phædraâs kamer toe.

Hipp. Al wie d'Onnóſelheit verweſen wil zien ſtaan
Moet Theſeûs Voor-ſoon hier op deſen dag aanſchouwen.
Wat doet hy beſt? wat laat hy beſt? ſal ſijn gemoet
Hem op ſijn goede ſaak vaſt-ſteunend doen vertrouwen?

1. ex circumſtantiis & veriſimilitudinibus.
2. qui accuſat probare debet: non ſuſpicionibus non præſumtionibus, ſed idoneis teſtibus, apertiſſimis documentis, vel indiciis ad probationem indubitatis & luce clarioribus.
3. Nullus idoneus teſtis in re ſua intelligitur.
4. In re enim propriâ iniquum admodum eſt, alicui ſententiam tribuere ſententiæ,

En 't Koninklijk gebot veryd'len? ſo voldoet
Hy nog de pligt des ſoons nog pligt der Onderſaten.
Vertrekt hy willig, ſo bekent hy ſwijgend ſchult.
Wat kan de keur hier baten?
Want ſo 't Gebot niet willig wert vervult
So wert ſijn Pligt, ſo ja, ſijn Váder-lant verlaten.
Mag dàn een Koning, die tot Regter is geſtelt,
De magt des regters onregtvaardig wel misbruiken?
En onderdanen voor ſijn dwingend ſtaal doen duiken,
Niet door de wetten van het Regt, maar door Gewelt?
Sal hy, die voor-gaan moſt in 't Regt, ſelfs Onregt plegen?
Maar magmen t'Onregt doen om datmen t'Onregt ziet?
't Gemoet ſeit, Neen daar tegen.
Dies hoemen 't keert of went, mijn wis Verdriet,
En Ongeval blijft ſtaâg elendig t'over-wegen.
Maar ben ik van natuur als Soon niet hoog verpligt
Aan 't Vaderlijk Gebot eerbiedigheit te dragen?
Als Onderdaan, hoe kan ik d'Onder-aartſſe plagen
Ontvlugten, ſo mijn hooft niet voor den Koning ſwigt?
Hoe! draag ik Eer, of ſwigt mijn Hooft met hier te blijven?
Wat mens regt-ſinnig ſulx ooit waarlijk heeft bedagt?
Maar, laat ik hem bedrijven,
So ſtrax de Wet des Koninx wert volbragt,
So ſal ik hem te klaar in al ſijn Onregt ſtijven.
Het vaſt-vertrouwen op d'Onkuisheit van ſijn ſoon
Sal niemant, ſelfs geen tijt, uit ſijn gedagte wiſſen:
d'Onnoſelheit ſal ſtaâg de naam des Onſchults miſſen,
Waar door ſy flonkert als Apol, het ligt der Goôn.
Wat loon ſal Reinheit, wat God-vrugtigheit verwerven
Indien 't met d'Onſchult regt gelijk met Boosheit gaat?
Wy moeten tog eens derven
Ons leven, 't zy dan waar, of vroeg, of laat:
Kom! laat ons lieſſt hier eens dan ſtaâg als Balling ſterven!

Dit ſeggende, trekt ſijn ſwaart uit de ſchede, en ſet de punt op ſijn blote borſt. Dog weder een weinig bedarende, vraagt,

Maar ben ik ook in dit ten wijſten al beraân?
Souw dit de glory van mijn Naamhaft niet bevlecken,
So veer ik ſtorf en bleef, in plaats van hier te trecken,
En dat ik even als de ſtief-moêr moſt vergaan?
Souw deſe ziel beneên haar ſtaâg geſelſchap houwen,
Die, doe s'hier bove-ſworf, een gruwel van haar had?
Neen ſnootſte vande Vrouwen!
Gy ſult van daag den goddelijken ſchat
Van deſe Ziel, voor u te waardig, niet aanſchouwen.
Ik ſal 't Gebot voldoen des Koninx, die miſſchien,
(Is 't nu niet, 't is hier naar) blijk van mijn Trouw ſal krijgen.
Of ſchoon de menſſen en de Goôn nu t'ſámen ſwijgen,
Den Koning ſal wel eens de ſon der waarheit zien.
Men kan d'Onnóſelheit voor éwig niet verdrucken.
Ia willig deſe ziel de wil des Koninx doet:
'k Wil voor mijn Vader bucken:
En, ſo ſijn hert mijn Onſchult eens bevroet,
So tart ik Ballingſchap en 's werelts ongelucken.

Neder-buigende op ſijn éne knie, 't geſigt om hoog.

Diaan, die met u glants de nagt verligt,
Van welkers Deugt ik éwig lof moet ſpréken,
Of ſchoon den Vorſt ons bant uit ſijn geſigt
Wilt daarom ons niet van u ligt verſteken.
So maàr u Bos en Bron getuigen zijn,
So weet gy dat ik ſonder ſchult moet lijden.
Dies wilt, ô ſuivre Dogter van Iupijn,
Mijn Vaders hert van quaat geloof bevrijden.

VVeder-opſtaande.

Athenen, tot den hemel toe vermaart,
Trezene, rijk van jeugts vermaak'lijkheden,
Vaart wel, ô ſchone ſtat: vaart wel, ô aard':
Ik ſpreek tot u voortaan mijn laatſte reden.

Tot

Tot een groot getal jonge Træzenisse Edel-luiden, die by hem komen.

O Ridders, die van éne jaren zijt
Met ons, kom, ziet hier 't Regt getrapt met voeten,
d'Onschuldige verdoemt: ô! dat nooit tijt
De Deugt, so quaat beloont, weêr mag ontmoeten.
Rein zijn w' (in spijt van Cypris Koningin)
Van Overspel, Bloet-schand', en geile Min.

Rey van Træzenisse Maagden.

I. GESANG.

TErwijl de Deugt most uit het lant vertrecken
Kreeg d'Ondeugt d'óverhant;
't Gewelt spronk uit den bant;
De Veinsery verson strax duisent trecken,
Waar door s'haar schaamtelosen brant
Tot heerssen, heilig kost bedecken.
Maar doè den soon der son,
Den grootsen Phaëton,
Uit heers-lust 't aardrijk holp aan 't branden,
Iupijn te voorschijn quam,
Sloeg met sijn blixem-vlam
Dien dwasen jongeling tot schande.

I. TEGEN-GESANG.

Apol wouw doè niet meer met strálen blinken:
Maar wond sijn helder hooft
In wolken; sat verdooft
In rouw-kleên; liet geen vreugdesnáren klinken:
Terwijl sijn soon hem was ontrooft
So wild' hy naar den Afgront sinken.
Dies was 'er over al
Een duisternis op 't aartsse dal;
Een naren rouw van swarte nagten
Ten hemel, doe de Goôn
Nog om den gouden Troon
Nog Tafel van Iupijn meer dagten.

II. GE-

II. GESANG.

Nu most Apol in rouw-gewaat sig kleên;
Niet strálen nog naar boven nog beneên;
Niet spelen als op droeve Cyter-snaren.
Want so sijn soon dien eersten rouw was waart,
Die brant-stak in den hemel en op aard;
Met Theseûs-soon souw sulken rouw best paren.
In hem èn stak nooit brant nog blák'rens lust,
Die selfs den brant der Min heeft uit-geblust.

II. TEGEN-GESANG.

Den hemel schijnt aan 't uitterlijk gelaat
Bekleet met roest en droevig rouw-gewaat:
't Schijnt dat de Goôn ons ongeval beklagen.
Minerve sugt, de blinde Themis weent,
Diana treurt, Iupijn al sugtend steent,
De donkre Phæbus van sijn bruine wagen
Ter aarde ziet, wat quaat hier om kan gaan.
Dies vangt hy strax een droevig Klaag-liet aan.

TOE-SANG.

O Sank-godes! gy sult in 't Hof nu sugten,
Terwijl de klare Deugt,
De Voetster van de regte Vreugt,
In Ballingschap verwesen, most gaan Vlugten.
Het heilig Auter van Diaan
Verlaten sonder krans sal staan.
De reine Kuisheit sal Træzene gants verlaten,
En Cynthia dit lant onsterf'lijk haten.

VYFDEN HANDEL.

Het voortste deel van het Theater is een wijde saal, rontom met marmre beelden beset; het agterste deel een tuin, met alderhande bloemen, palmstricken, en lage groente; in het alderflaauwtste gesigt de Zé. In de voorsz. saal wagt de Voetster en staat-juffers van Phæ-

Phædra den Koning, die névens den ouden Pittheüs uit den gemelden tuin naar haar toe komt, ende al voort-gaande rede-voert nopende het Oordeel, tegen Hippolutus uit-gesproken. Ende terwijl Pittheüs daar over den Koning scheen bestraft te hebben: ende den Koning egter niet wilde weten, daar in enig misslag begaan te hebben; ja in tegendeel hebbende gevraagt, waar in sijn misslag bestont? so antwoort den ouden Vorst:

Vraagt gy, waar in u misslag is gelégen?
Wilt maàr de saak met ernst eens over-wegen,
Haast sult gy zien wat sinneloser quaat
Allenig in Voortvárentheit bestaat.
Hoe kan ons brein een sware saak door-gronden,
Indien 't behulp der Tijden en der stonden
Geweigert wert? Tijt moet 'er zijn voor al,
Die 't regt bescheit der waarheit vinden sal.
Terwijl gy strax tot toor'n dàn zijt gesteigert,
En aan u soon hebt tijt en stont geweigert,
Om sijne Trouw te stellen naakt in 't ligt;
So deed gy tégens reên en tegens pligt.
Thes. 't Is reed'lijk datmen Bloet-schant swaar sal straffen.
Een Koning, volgens pligt, moet raat verschaffen
Dat nog sijn Soon, nog Vrient, nog Onderdaan
Egt-schendery, min bloet-schant kan begaan.
Pitt. Maar wil de pligt in Vorsten wel gedulden
Onnóselheit te straffen buiten schulden?
Thes. Bewijs ons, dat mijn Soon geen schult èn draagt.
Pitt. De schult, daar van men énig mens beklaagt,
Moet klaar en naakt een reed'lijk Regter blijken,
Of mag daar van nooit wettig Vonnis-strijken.
't Vermoeden kant sig voor d'Onnoselheit
Tot datmen toont van Misdaat klaar bescheit.
Thes. Dit Hant-schrift toont seer klaar de vuile schande
Van 't Minnevuur, waar door sijn hert dorst branden.
Voetst. Ik weet, ô Vorst, en al dees Iuffers meest,
Dat Phædra blák'rend is verlieft geweest.

Ik weet ſo klaar, als of 't mijn' ogen zagen,
Hoe dat ſy Min heeft tot u Soon gedragen,
Maar dat u ſoon geen Weder-min èn droeg.
Theſ. Dit ſeggen van een Vrouw' is niet genoeg.
Pitth. Was Phædra meer als Vrouw?
Theſ. O wilt dit vragen ſtaken!
Pitt. Neen Soon, de Doot kan van geen Vrouwen Mannen maken.
Dien.v.Theſ. Een van de Dienaars van u Koninklijken Soon
Gehoor verſoekt.
Theſ. Dat ſtrax hem ſtraf werd' aangeboôn
Sijn Heer te volgen, en uit deſe ſtat te trecken.
Dienaar van Theſ. Sijn komſt, heer Koning, ſchijnt tot bootſchap ſig te ſtrecken.
Theſ. Hy kom dàn binnen, om te ſeggen wat hy weet.
Bode. Ik breng de Bootſchap van een ſaak, die wijt en breet
Den Vorſt, ſijn Borgers, en Geburen deſer ſtreken
Sal wonder ſchijnen, en in klagten uit doen bréken.
Theſ. Seg op.
Bode. Om kort te zijn, u Soon èn is niet meer.
Theſ. Niet meer? heeft iemant dàn, wiens waardig' Huisvrouws eer
Hy vuil, gelijk de Vrouw ſijns Vaders, had geſchonden,
Hem met gewelt en ſtaal ter zielen weg-geſonden?
Bode. Sijn' eige paarden, en den wens, uit 's Koninx-mont
Gevlogen tot Neptuin tot aan den dieptſten gront
Der ſtrómen, zijn die geen, die hem om 't leven bragten.
Theſ. ô Goden! ô Neptuin! hoe waarlijk zijt gy t'agten
Voor onſen Vader, daar gy klaar van ſtonden aan
Ons dus verhoort hebt, en mijn ſoon doen t'onder-gaan.
Maar ſegt ons, hoe de Wraak hem god'lijk heeft getroffen,
En, door een waarde ſtraf, ten afgront neêr doen ploffen.
Bode. De tijding was ons niet ſo ras geöpenbaart
Hoe dat Hippolutus voor Balling was verklaart,
Of ziet de Droefheit had ons treurig hert bevangen.
Ter-

Terwijl de tranen dàn hierover op ons wangen
Vast hene-vloden, en, ten oever vande zé, (1)
Wy zijn gespàn tot dood'lijk reisen maakten ré;
So quam hy, breet vervolgt van Vrienden sijner jaren.
En, ziende dat van hert en ziel wy treurig waren,
Sprak, waarom weent gy, daar dit tog geschieden moet?
't Is immers billijk, dat men 's Koninx wet voldoet:
Span voor de wagen maàr mijn aldervlugtste paarden.
Strax deên wy, 't geen den Prins gebood met duisent vaarden.
Hy nam dàn afscheit van sijn vrienden; stak om hoog
Sijn handen; sprak, ô Goôn! indien de tong ooit loog
Voor onsen Vader, laat ons waarde straffe dragen!
Dit seggend', nam den toom; sprong lugtig op sijn wagen;
De sweep liet klat'ren; en sijn paarden moedig gaan.
Wy Dienaars volgden onsen Heer van agter aan:
En hadden dus de weg naar Argos regt verkoren, (2)
Wanneer een sterk gedruis quam dond'rẽ door ons' oren
Regt of Iupijn sijn stem liet buld'ren door de lugt.
De paarden hoorden niet so ras dit sterk gerugt,
Of staken steil om hoog haar' óren en haar' hoofden.
Een bléke schrik wel haast ons alle moet ontroofden;
De sorg bevink ons, om te zien, van waar omtrent
Dit buld'ren voort-quam. Eind'lijk dàn gesigt gewent
Naar strant en strómen, langs de water-vlacke kimmen;
Bezag ons oog een Golf tot aan de starren klimmen,
So groot, dat ons 't gezigt van 't vlak Sciroônsse strant
Ontvoer, ja selfs de rots van Æsculaap. (3) Dog 't lant
Dat dreunden, en de lugt die loeide, doè de golven
Steil neder-storten, rook verwekten, 't strant bedolven,
't Schuim lieten vliegen door de lugt, en stroomden daar

1. de Saronisse zé: want aan desen oever was Træzene gelégen, scheuins over de stat van Athenen.
2. naar Argos en Epidaurus, twe stéden in Peloponese, noort-westelijk van Træzene afgelegen.
3. ende de engte tussen beijen, die de Grieken den Isthmus van Peloponese noemen.

't Ge-

't Geſpàn der paarden 't vlak berende. Korts hier naar
Ontſtont een ſchrickelijk Tempeeſt, van ſtorm beſeten,
Wanneer de grote Golf op 't ſtrant heeft uitgeſmeten
Een gruw'lijk boos gedrogt, een vreeſlijk monſter-dier,
Door welkers grof gebrom, gebrom als van een ſtier,
De klippen loeiden, en de rotſen weêr-klank baarden.
De paarden ſprongen ſtrax om hoog als dulle paarden.
U ſoon, dit ziend', en, als een Voerman wijs beraân,
Haar op het vlacke ſtrant met ruime toom liet gaan.
Maar 't Monſter-dier, gelijk een ſnelle ſchigt gevlógen,
Heeft ſtrax de paarden onderhaalt; vuur, vlam geſpo-
gen;
Gebulkt, gebromt, geſnorkt; met bange ſchrik geplaagt:
En naar d'oneffe weg der rótſen heên-gejaagt.
U ſoon doet met een ſwenk de bange paarden keren:
Het Monſter doet weer 't Ros flux naar de rotſen ſché-
ren.
U ſoon, met al ſijn magt, den toom trekt, dat hy ſweet:
De paarden bijten op 't gebit, in 't vuur geſmeet,
Met dulle tanden; ſteig'ren-op; en, neêr-geſtégen,
Slaan-agter-uit; gaan voort. Den Voerman valt verlegen:
Schoon hy de leits bint om ſijn lijf, en kragtig trekt,
De Roſſen luiſtren naar geen toom: dit middel ſtrekt
Niet als tot rampen: want de vlugge paarden trótſen
Haar Meeſter; ſchudden 't lijf, en vliegen naar de rótſen:
Daar ſtrax de wielen zijn gebróken; daar ik loof
Dat ook de wagen flux aan kleine ſpaand'ren ſtoof.
Den Voerman, in de Leits verwart, wiert voort-ge-
trocken
Langs ſcherpe ſténen; daar, door 't hótſen en door
't ſchócken,
De kléd'ren van ſijn lijf haaſt ſcheurden van elkaâr;
Het ligchaam wont op wont verkreeg; het krullend hair,
Aan doornen vaſt-gekliſt, bleef hangen; 't hooft vol ga-
ten.
O Goden! (riep hy) wilt ons ſtervend niet verlaten!
Sta

Sta ſtil, ô paarden, in mijn ſtalling opgequeekt:
Gy moort u meeſter! Zie, terwijl hy dit nog ſpreekt,
En, van een heuvel in een afgront wert geſtoten,
Doè ſchijnt het dat de ſtrik der Leits is los-geſchoten:
Want, t'onſer ſchrik, hier naar, in deſe diepte neêr,
Wy 't ligchaam vonden van een onbekenden Heer;
So ſchrik'lijk had dien val ſijn jonge leên verbroken.

Theſ. Een grote Vreugt is in dit gram gemoet ontloken
Door deſe Bootſchap. Nu, nu zietmen immers naakt
Dat deſen Iongman d'Eer heeft van Mevrou ontſchaakt,
Terwijl de Goden hem ſo klaren ſtraf verlénen.
Waar zijnſe nu, die ſijn onnoſelheit bewénen?

Pitt. Ik ben het, die te naakt ſijn onſchult nog geloof.

Theſ. Den Ouderdom u dàn maakt regt of willens doof.

Pitt. Den Ouderdom ons raat Voort-varentheit te mijden.

Theſ. Hert-neckigheit u dus ons Oordeel doet beſtrijden.

Pitt. Hert-neckigheit heeft nooit in dit Verſtant gewoont.

Theſ. Wat is 'er, dat de ſchult dàn van mijn ſoon verſchoont?

Pitt. Sijn Ed'le moet, ſijn Trouw, ſijn Deugt, en Heilig leven.

Theſ. Dat blijkt terwijl de Goôn hem ſulk een doot-ſtraf geven.

Pitt. Neptuin was deſe ſtraf aan Theſeûs hoog verpligt.

Theſ. De ſtraf der Goden wert regtvaardig uit-gerigt.

Pitt. In deſe ſtraf is geen Regtvaardigheit te vinden.

Theſ. De Goôn in deſe ſtraf u dàn 't Geſigt verblinden.

Pitt. Ik zie d'Onnoſelheit het leven hier ontrooft.

Theſ. Door Ouderdom u wis 't verſtant is uitgedooft.

Pitt. Gy ſelfs hebt God Neptuin om deſe ſtraf gebeden.

Theſ. Dat was ik ſchuldig volgens Pligt en volgens Rede.

Pitt. Neptuin u voormaals had drie wenſſen toe-geſtaan.

Theſ. Een van die wenſſen heeft den Ze-God nu voldaan.

Pitt. Draagt gy dàn niet de ſchult van deſe droeve ſtraffen?

Theſ. Neen, die de Bloet-ſchand' in mijn Trouw-bed dorſt verſchaffen.

Pitt. Neen, die ſijn kuiſten ſoon heeft buiten ſchult gedoot.

Thes. Neen, die de wraak der Goôn als Balling niet ontvloot.
Pitt. O grammen Theseûs! dit, dit is de Goden tergen.
Kom, laat het lijk uw's soons met spoet in d'aarde ber-
Verlaat u Gramschap, nu den soon sijn ligt verlaat. (gen:
Thes. Schoon dat ik hem, gelijk een pest en kanker, haat,
So laat hem egter in ons Hof nog stervend komen,
Op dat selfs uit sijn mont de Misdaat zy vernomen.
Pitt. Eer sal dit Hof rontom in 't marm're Zé-schuim staan,
Eer sal Neptuin voor ons uit sijnen zetel gaan,
Eer sullen hier de Goôn op hare wagens rijden,
Eer dat met waarheit hy sijn Misdaat sal belijden.

Diana de Godinne neder-dalende.

DAt ons voortaan geen goet gehoor ontbreekt,
Terwijl Diaan hier selfs tot Theseûs spreekt.
Wat dulligheit had u gemoet beseten?
Wat raserny de pligt u deed vergéten
Van Vader of van Koning, om u soon,
Onschuldig, tegens regt, in toorn te doôn?
Waar sult gy nu van schaamt' uw' ogen wenden,
Terwijl gy zijt, die sulken Regt dorst schenden,
't Geen selfs Natuur op 't aartrijk had gebragt,
En nimmer door Barbáren was verkragt?
Ik sal, ô Theseûs, u de regte saak verhalen. (1)
Uw' Huisvrouw, door de kragt der geile minne-stralen
Geprickelt, heeft u soon, dien spruit van God'lijk bloet,
Bemint, en weder-min gesogt: dog sijn gemoet
Is nooit door haar gebeên, gedreig, nog minsaamheden
Bewogen: maar sijn hert, gewapent door de Rede
Van Deugt en Edelheit, haar Liefden heeft veragt,
En nooit, uit losse drift, om weder-min gedagt.
Sy, schrómend dat haar Min niet souw verborge blijven,
Nam-voor een valssen brief aan haar Gemaal te schrijven,
Door welke dat den Prins het leven is ontrooft,
Terwijl gy, 't geen sy schreef, waaragtig hebt gelooft.

1. Narratio facti.

Thes.

Thes. Wat dat ik hoor!
Diana. Dit pijnt het hert: maar ſtaak u toren:
Gy ſult uit onſe mont nog andre ſaken horen,
Waar door u gramſchap haaſt ſal werden uit-gedooft.
Gy weet, hoe dat Neptuin drie wenſſen heeft belooft,
So ras gy daarom bad, vervult te ſullen ſchenken.
Dies wilt, ô Theſeûs, nu met aandagt over-denken,
Hoe dwaas door een van drien u ſoon het leven liet,
En niet u Vyant, die dit met vermaak aanziet.
So veel Neptuin belangt, dien God is buiten ſchulden,
Door dien hy vaardig ſijn beloftenis vervulden. (1)
Gy daarentegens hebt verwaarlooſt in u pligt
Beleit, Beraat, Verleng van tijt, en Voor-gezigt;
En hebt, in plaats van dien, Voort-varentheit verkoren.
Eer dat u ſoon eens ſprak ſo was ſijn ſaak verloren:
En doè ſijn Onſchult klaar en kragtig was beweert,
So zijt gy niet, naar pligt, tot agterdogt gekeert.
Dat meer is, ſelfs de ſtem der God-ſpraak is vergeten.
Theſ. Godin, ik wil mijn ſchult des doots gewillig weten,
Ia ſterven, ſo de ſmert hier van niet eens ſo groot
In deſe borſt drukt, als de ſmert der ſtraftſte doot.
't Berouwt ons: maar te laat Berouw kan niemant baten.
Mijn leven wil ik nu tien-duiſentmaal verlaten
Indien ik deſen ſoon eens levend ſpréken mag.
Diana. Gy ſult hem levend zien, en ſpréken, deſen dag.
Theſ. Met wat voor ogen ſal ik hem van daag bekijken?
O! ſal van ſchaamte deſe ziel niet ſtrax beſwijken,
En denken, dat die tong, die nu ſijn byzijn ſoekt,
Die ſelfde tong is, die zijn by-zijn heeft vervloekt?
O Vorſten! gy, die magt beſit op hoge trónen,
En ſcepters-voert, en praalt met parel-rijke kronen,
Neemt hier een Voor-beelt aan een Koning, die ſijn ſoon
Uit onbedagtſaamheit ramp-zalig gram koſt doôn,

1. Want Neptuin was niet verpligt om te onderſoeken, of de wens regtvaardig of onregtvaardig wiert gedaan: maar puur alleen of 'er gewenſt was.

Om u voor Gramſchap en Voort-varentheit te wagten!
Diana. Of ſchoon wy dees' u toor'n voor ſtraffens-waardig
Wy meinen egter dat de ſchult ſo groot niet is, (achten,
Of voor Berouw ſo kreegt gy ligt Vergiffenis.
Dit kan u misſlag by 't Vernuft ſeer veel verſchonen,
Dat ſelfs Godinnen, die ten hogen hemel wonen,
Beſloten hadden, dat u Voorſoon en u Vrouw,
Op énen dag, ſo wonderbaarlijk, ſterven ſouw;
Op dat gy niet te groots u roem en ſoud verheffen:
Maar denken, dat de ſtraf der Goôn koſt Hoofden treffen.
Voorts had Onwétenheit ook deel in dit bedrijf:
Quaatwilligheit was niet in u, maar in u Wijf.
Den Yver u te ſterk alleen heeft voort-gedréven:
Dog deſe misſlag kan m'een Oorlogs-helt vergéven,
Daar ſelfs ſijn Waardigheit en Roem veel ſchult bedekt.
En quaat ſchat niemant quaat als 't tot een ſpiegel ſtrekt.
Pitt. O wondre ſpiegel! daar men klaar in kan aanſchou-
De kragt der ſporeloſe Min, (wen
De Gramſchap vande Praal-Godin,
Den Yver van een Vorſt, en boſe Liſt der Vrouwen.

Hippolutus, met bebloede doeken bewonden, wert door ſijne Dienaars in een ruſt-bedde ten Hoof gebragt, en berſt uit in deſe klagten.

Iupijn, ziet gy geruſt dit onheil aan?
En lijt gy, dat d'Onnoos'le moet vergaan
Door plagen, uit den Afgront opgeſtegen?
't Sal dan vergeefs zijn, Deugt of Trouw te plegen!

Jupiter en Themis dalen in een vertoning ter neder. Sy voegen haar nevens de Godinne Diana by Hippolutus. De dienaars van Theſeûs ſluiten de agter-deuren, op den tuin uit-ziende, vaſt toe. Theſeûs, Pittheûs, en alle d'andre, aande tegenwoordige Godheden behoorlijke eer bewijſende, horen dat Iupijn eerſt deſe reden voert.

VErmaarde Spruit, van klaar onſterf'lijk ſaat
Afkomſtig, zie Iupijn hier neder-dalen,
Om, nu gy zijt in trooſteloſen ſtaat,

U trooſt te biên door blijde blixem-ſtralen.
Zie Themis hier aan onſe Regter-hant
Om met Laurier u bloedig hooft te kronen.
De ſtraf uw's doots ontſtont uit Onverſtant:
Maar 't Regt u Deugt met Wijsheit ſal belonen.
Hoewel de wraak ter doot u heeft gebragt,
En droeve ſmert, niet naar waardy, doen ſmaken:
Schep moet, ô Prins; want door een hoger magt
d'Onſterf'lijkheit u niemant ſal ontſchaken.
So lang 't Gebiet ſal duren van Iupijn
Sal Theſeûs-ſoon vermaart onſterf'lijk zijn.

Hipp. Wat kan ik nu tot loon bedenken,
Iupijn, voor ſo veel God'lijk goet,
Als dat ik u dit hert ſal ſchenken
Vol dankbaar, rein, en édel bloet?

Them. Doorlugte Prins! u Deugt ſeer keurlijk over-wogen,
In d'éne ſchaal, en voorts in d'andre 't regt gewigt
Des Loons, ſo vond ik klaar u grote Deugt bedrógen,
En d'ene ſchaal te ſwaar en d'andre veel te ligt.
'k Verſtond, dat, door 't geval des Nootlots, kragt van pla-
U, buiten alle ſchult, vervoerden naar het Graf: (gen
Dies dwong de pligt ons, u dien Laure-krans te dragen,
Om kunt te doen, dat ydre Plaag niet ſtrekt tot ſtraf.
So lang de groente van dit heilig loof ſal bloeyen,
So ſal u lof, en faam, en eer onſterf'lijk groeyen.

Hipp. Godin! indien de Loſſigheit
Des Luks ons dus niet had verſtoten,
Gy had in volle majeſteit
Een Tempel in dit hert genóten.
Nu moet ik ſterven: 't is mijn Lot:
Geen Balſem kan mijn Doot geneſen.
Dog voor u króning ſal ik, tot
Mijn laatſte ſnicken, dankbaar wéſen.

Diana. Hoog-waarde Prins, ziet hier Diaan
Goet-gunſtig voor u ſterf-bet ſtaan,
Op dats' haar Trouw' u deed gevoelen.

De gramme Venus ſal haar moet
In Theſeûs-ſoons onnóſel bloet
Niet ſonder wraak wraak-gierig koelen:
Wy ſullen haar tot ſijnder tijt
Den brant doen zien van onſe ſpijt
So klaar als énig mens aan-ſchouwde.
Maar u ſo ſal van jaar tot jaar
De jeugt van deſe ſtat een klaar
En deftig Feeſt van Aanzien houden.
De Maagden, die den Egt der Trouw
Verwagten, ſullen eerſt in rouw
U blijken van haar Doefheit ſchenken:
En ſitten lang bedrukt alleen,
Beſproeit met treurig rouw-geween,
Om droevig aan u doot te denken.
De Sank-godeſſen ſtaâg met luſt
Haar ſullen tonen toe-geruſt
Om uwe Deugden t'openbaren:
En ſingen, hoe de Koningin (1)
Door ſtraffe van d'Onkuiſſe Min,
Wanhopig moſt ten Afgront varen.

Bode, ſeer ſchielijk binne-lopende, ſchikt aan Theſeûs ſijne redenen, ſeggende,

GRoot-magtig Vorſt, 't is vol verbaaſtheit van 't gemoet
Dat ons de pligt hier maakt een Bó der marm're vloet
Van God Neptuin: Neptuin, wiens gramm' onſtuimigheden
't Gemeine merk-peil van ſijn palen over-tréden,
Om weg te bruiſſen over ſtrant en rotſen heen.
Het Koninx hof ſtaat reets al midden inde Zeên,
Gedreigt door 't ſterk gewelt der golven neêr te ploffen.
Theſ. 't Is dàn vergeefs op gonſt der grote Goôn te ſtoffen,
Door dien de gonſt der Goôn ſeer ligt in bittren haat
Verkeert kan werden, ſelfs ten val van Troon en Staat.
Men ſet van ſtonden aan die poort van agtren open.

1. De Koninginne Phædra.

Neptu-

Neptunus, op sijnen zé-wagen, vergeselschapt met Triton, en d'andere Zé-goden, vertónen haar inde zé, door de geöpende poort.
Naar een kort zê-musiek voert den voornoemde Zé-voogt dese reden:

O Soon! wat raserny, wat vloek, in 't hert geslopen,
U dul deed woeden tégens uwen kuisten soon,
Om selfs, door Groot-vaârs hant, hem, sonder schult, te doôn?
Was 't niet genoeg u Vrouw en Egt-genoot te derven?
Of most de pronk van ons geslagt so vroeg ook sterven,
Rein van gemoet, hoewel van geile Min betigt?
Most hy, die nooit een Vrouw als met een kuis gezigt,
Bezag, sijn vrome ziel hier tot een offer geven,
Als die de doot-schult had van Overspel bedréven,
Vermengt met bloet-smet, 't vuilste quaat dat ergens schuilt?
Waarom sit tans u stat niet hoop'loos droef èn huilt,
Terwijl de praal-star van haar hemel is verdwénen?
O soon, laat yder in u staat en stat vry wénen,
En water-putten, om so vuilen bosen smet
Schoon af te wassen, so van Troon als 't Huw'lijx-bed.
Ziet, onse stromen gaan u voor; haar poel verlaten,
Om dese smetten af te spoelen van u straten;
En weg te drijven door een andre Pyrrhaâs vloet (1)
De grootste misdaat, die den aard-boôm heeft ontmoet.
O Iongeling, wanneer sal tog den tijt weêr komen,
Dat d'armen onser gonst, met kristallijne strómen,
Omvatten sullen 't heilig lant, waar in hy woont,
Die door de Deugt wiert, als Hippolutus, gekroont?
Afgonstig Noot-lot! wat voor schendig' Ongelucken
U deên besluiten, sulken Bloem strax af te plucken?
Een Bloem, die naauw de son van 't Oosten had bezien,
Of most, gelijk Narcis, ten duistren Afgront vliên?
O Sank-godessen: so de praal der jongelingen,

1. Die ten tijde van Deucalion en Pyrrha geweest is.

Indien

Indien de ſtraffe doot van Orpheûs u bewoog
Tot droeve ſangen, wilt voortaan geen ſangen ſingen
Als die de tranen neêr doen vliên uit yders oog!

Neptuin, dit hebbende geſpróken, duikt onder 't water: Iupijn, vens de twe Godinnen, vaart naar bóvenen: en Hippolutus ſpreekt ſijn Vader aan voor 't laatſte.

O Vader! 'k voel de doot genaken:
Dies komt in-ſpoet tog herwaart ſtaan,
Op dat mijn hant uw' hant mag raken,
En mont tot mont mag ſpréken-aan.
Al 't geen onwétend is bedréven
Door haaſt of wil der gramme Goôn,
Wert hier, ô Vader, u vergeven
Door my, weleer u liefſten Soon.
De doot-ſchult wert u quijt-geſcholden:
En vloek met zégening vergolden.
Theſ. O Edel-moedig Iongeling!
So lank 'er Hemel wiert gevonden,
(Of ſchoon den aard-boôm dàn verging)
Nog ſoumen uwe Deugt verkonden.
Pitt. God-vrugte Soon! doorlugte Spruit!
O Pronk der Koninklijke ſtaten!
Loopt dus u glas ten einden uit,
Om ſonder trooſt ons hier te laten?
Hipp. Vaart wel!
Theſ. O Goôn! terwijl de Deugt ons hier begeeft
Is 't reed'lijk, dat gy mé van hier ten hemel ſtreeft!
Pitt. O Grieken! 't ſchoontſte ſchoon ooit in u lant geboren
Wert door het wreet verlies van deſen Prins verloren.
Laat ſtoffen dàn, wie 't luſt, op ſcepter of op Troon;
Hippolutus draagt hier de Goddelijke Kroon.
Rey. Of ſchoon 't Gewelt tot hoogheit raakt,
De Deugt allenig Edel maakt.

EINDE.